

Vuosikokous-
asiakirjat

Årsmötes-
handlingar

SUOMEN
KANSANOPISTOYHDISTYS

27.9.2012

FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING

Arvoisa lukija

Tähän julkaisuun on koottu 27.9.2012 Turun kristillisellä opistolla pidettävän Suomen Kansanopistoyhdistyksen vuosikokouksen asiakirjat. Nyt päättyvä toimikausi on jo viides, jolle on vahvistettu kaksivuotinen toimintasuunnitelma. Toimintakertomusesitys on laadittu Lapuan kristillisellä opistolla 21.9.2010 hyväksytyn toimintasuunnitelman jäsentelyn mukaisesti. Kertomuksen ensimmäisessä luvussa kuvataan kansanopistotoiminnan ja sen valtionrahoituksen määrällistä kehittymistä – jota voi sanoa dramaattiseksi.

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman (KEHO) toimeenpanoa kuvataan sekä viranomaistoimina että yhdistyksen toimenpiteinä. Jo edellisellä toimintakaudella KEHO -prosessia koskeneisiin neuvotteluihin ja linjauksiin osallistuivat käytännössä kaikki kansanopistot. Yhdistyksen hallitus päätti nyt jäsentää KEHO -työn omana projektikokonaisuutena: siihen sisältyi edunvalvonnan, koulutuksen ja konsultoinnin toimenpiteitä ja erilaista selvitystyötä sekä lukuisia opistokohtaisia, alueellisia ja valtakunnallisia tapaamisia ja neuvotteluja. Osallistuminen yhdistyksen järjestämiin KEHO -tilaisuuksiin ja konsultatiiviseen työskentelyyn on ollut yhtä kattavaa kuin edelliselläkin toimintakaudella, mutta vieläkin tiiviimpää. Yhdistyksellä on ollut tähän konsultointi- ja tukitehtävään käytössä sekä opetusministeriöltä saatua avustusta että Opetushallituksen myöntämää täydennyskoulutuksen resurssia. Yhdistyksen hallitus on katsonut, että koulutusjärjestelmässä tapahtuvat muutokset edellyttävät jatkossakin sekä valtakunnallisia, alueellisia että opistokohtaisia toimia.

Kansanopistoyhdistyksen oman palvelukyvyn vahvistaminen on ollut toimintakauden toinen painopiste. Moni toimintasuunnitelman tavoite jäi kuitenkin suunnitelman asteelle – osin siksi, että yhdistyksen toimiston resurssi ei ole riittänyt kaikkiin tehtäviin, osin siksi, että opistokentän oman palvelurakenteen kehittämisen prosessit ovat vielä kesken. Vapaan sivistystyön järjestökentän yhteistyön organisointi on päässyt hyvään alkuun ja onnistuessaan se tulee vaikuttamaan myös Kansanopistoyhdistyksen omia ydintehtäviä vahvistavasti.

Lapuan vuosikokouksessa linjattiin Kansanopistoyhdistyksen edunvalvonnan konkreettiset tavoitteet. Toimintakertomuksesta voi lukea, että monissa niistä on edetty, jopa onnistuttu vahvistamaan opistotyön edellytyksiä. Keskeisimmäksi tavoitteeksi otetussa vapaan sivistystyön koulutusten valtionosuuden määrän nostamisessa 65 % tasolle ei päästy kunnolla alkuunkaan, kun elokuussa 2011 koko vapaan sivistystyön kenttään kohdistettiin 11,5 % suuruinen käyttömäärärahan leikkaus. Määrärahoja vähennettiin koko opetustoimelta, mutta kansanopistot olivat ainoa päätoimista koulutusta maassamme järjestävä oppilaitosmuoto, jolle ei annettu mahdollisuutta sopeuttaa toimintaansa valtion budjettisäästöihin. Vuoden 2012 talousarvion leikkaukset tehtiin kun opistovuosi oli jo alkanut ja näin niiden vaikutus siirtyi kaksinkertaisena lukuvuodelle 2012 – 2013. Saman lukuvuoden aikana tullaan ratkaisemaan myös kansanopistojen asema ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjinä.

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelmassa todettiin, että ”rakenteellisen kehittämisen painopiste on kansanopistoissa”. Ministeriön linjauksena oli vielä toimintakauden alussa, että kansanopistojen ylläpitäjien määrää tulisi vähentää kolmanneksella. Kaikki kansanopistot saivat uudet ylläpitämisluvat 1.1.2012, seitsemän ylläpitäjää väliaikaisena. Lapuan vuosikokoukseen kutsuttiin 85 Suomen Kansanopistoyhdistyksen jäsenyhteisöä, nyt Turkuun kutsuttavia ylläpitäjäyhteisöjä on 83.

Tervetuloa vuosikokoukseen
Jyrki Ijäs
pääsihteeri

ESITYSLISTA.....	3
KERTOMUS KAUELTA 08/2010 – 08/2012.....	4
KERTOMUKSEN LIITTEET.....	16
TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2011 JA TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT.....	26
TILINTARKASTAJIEN KERTOMUKSET.....	34
ESITYS TOIMINTASUUNNITELMAKSI 09/2012 – 08/2014.....	37
TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2013.....	41

Taitto: Larry Kärkkäinen
Kansi: Markku Böök
Paino: Oriveden Kirjapaino 2012
Julkaisija: Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS - FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING ry:n
VUOSIKOKOUS TURUN KRISTILLISELLÄ OPISTOLLA 27.9.2012 klo 10.30**

ESITYSLISTA

1. Vuosikokouksen avaus
2. Kokousvirkailijoiden vaali
 - 2.1. puheenjohtajat
 - 2.2. sihteeri
 - 2.3. pöytäkirjantarkistajat
 - 2.4. ääntenlaskijat
3. Vuosikokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
4. Esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
5. Ilmoitusasiat
6. Yhdistyksen toimintakertomus (kaudelta 08/2010 – 08/2012)
7. Yhdistyksen tilinpäätös vuodelta 2011 ja tilintarkastajien lausunto
8. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle ja muille tilivelvollisille
9. Jäsenmaksun määrääminen vuodeksi 2013
10. Yhdistyksen puheenjohtajan vuosipalkkion ja hallituksen jäsenten kokouspalkkioiden, päivärahojen ja matkakorvausten määrääminen vuodeksi 2013
11. Yhdistyksen toimintasuunnitelman (toimintakausi 09/2012 – 08/2014) vahvistaminen
12. Yhdistyksen talousarvion vahvistaminen vuodelle 2013
13. Yhdistyksen puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten vaali (toimikausi 2013 – 2015)
14. Tilintarkastajien vaali vuodeksi 2013
15. Vaalivaliokunnan asettaminen
16. Muut hallituksen esittämät asiat
17. Kokouksen päättäminen

SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS – FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING ry

KERTOMUS KADELTA 08/2010 – 08/2012

esitys vuosikokoukselle 27.9.2012

1. KANSANOPISTOTOIMINNAN AVAINLUKUJA

2. KEHO -OHJELMAN TOIMEENPANO

- 2.1. Viranomaistoimet
- 2.2. Kansanopistoyhdistyksen KEHO -toimet

3. TOIMINTAEDELLYTYSTEN MUUTOKSET JA EDUNVALVONTA

4. KANSANOPISTOYHDISTYKSEN PALVELUT

5. KANSANOPISTOYHDISTYKSESTÄ

Liitteet:

- 1. Hallituksen ja työvaliokunnan kokoonpano, työryhmät
- 2. Kansanopisto - Folkhögskolan -lehti, julkaisut
- 3. Svenska sektionen
- 4. Lausunnot
- 5. Kansanopistoyhdistyksen järjestämät tilaisuudet kertomuskaudella

Vuoden 2011 Kansanopistopäivät pidettiin 13.-15.6. Karstulan Evankelisessa Opistossa. Päivien aiheena oli "Tällä porukalla ne ihmeetkin tehdään". Päivien toteutuksessa ja alustuksissa tuli esille työyhteisö laadun ja tuloksen tekijänä, pienenkin työyhteisön yhteisen työpanoksen merkitys, tasa-arvo ja sosiaalisuus ja työyhteisön jäsenistä löytyvän hiljaisen tiedon esilletulo ja sen avulla pärjääminen.

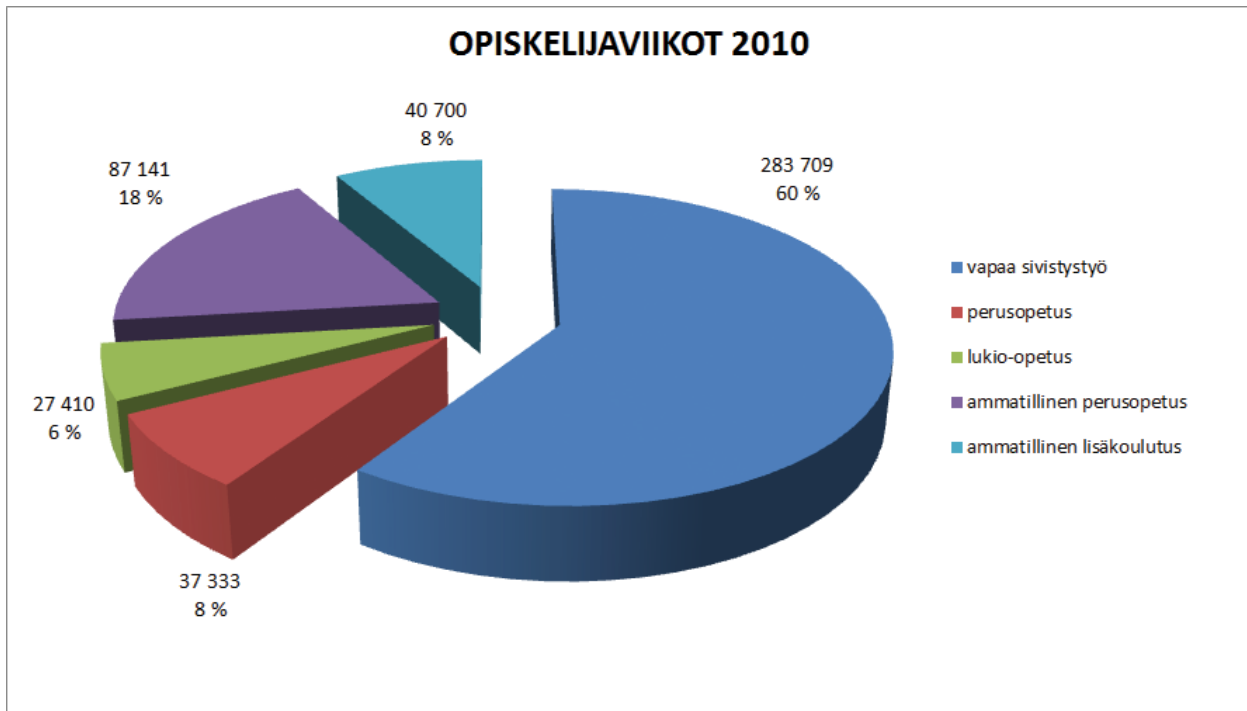
Vuoden 2012 Kansanopistopäivät järjestettiin 8.-10.8. Metallityöväen Murikka-opistolla Tampereen Terälahdessa. Tapahtuman teemana oli 'Elämä ja työ' ja niihin liittyvä hyvinvointinäkökulma. Päätöspäivänä Murikka-opiston ensimmäinen rehtori, opetusministeri Jukka Gustafsson käsitteli alustuksessaan sivistystä, kasvatusta ja kansanopistoa.

1. KANSANOPISTOTOIMINNAN AVAINLUKUJA

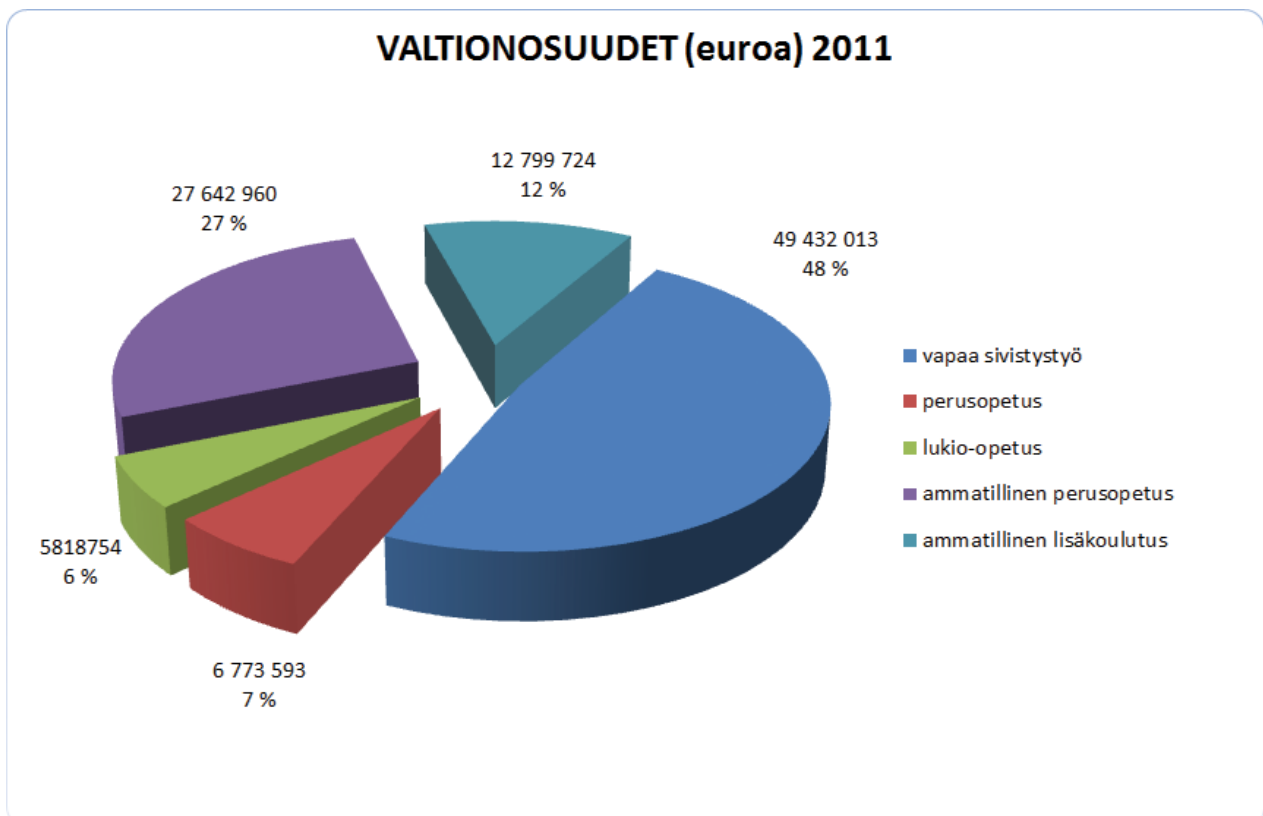
Vuonna 2010 kansanopistojen ylläpitäjiä oli 86 ja kertomuskauden lopulla vuonna 2012 niitä oli 83 ja kansanopistokampuksia 90. Kertomuskauden aikana Evangeliska folkhögskolan i Hangö ja Evangeliska folkhögskolan i Österbotten yhdistyivät Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinlandiksi. Houtskärs kyrkliga folkhögskola liittyi osaksi Lärkkullastiftelsens folkakademia.

Vuoden 2010 vos-opiskelijaviikkojen toteuma koulutusaloittain

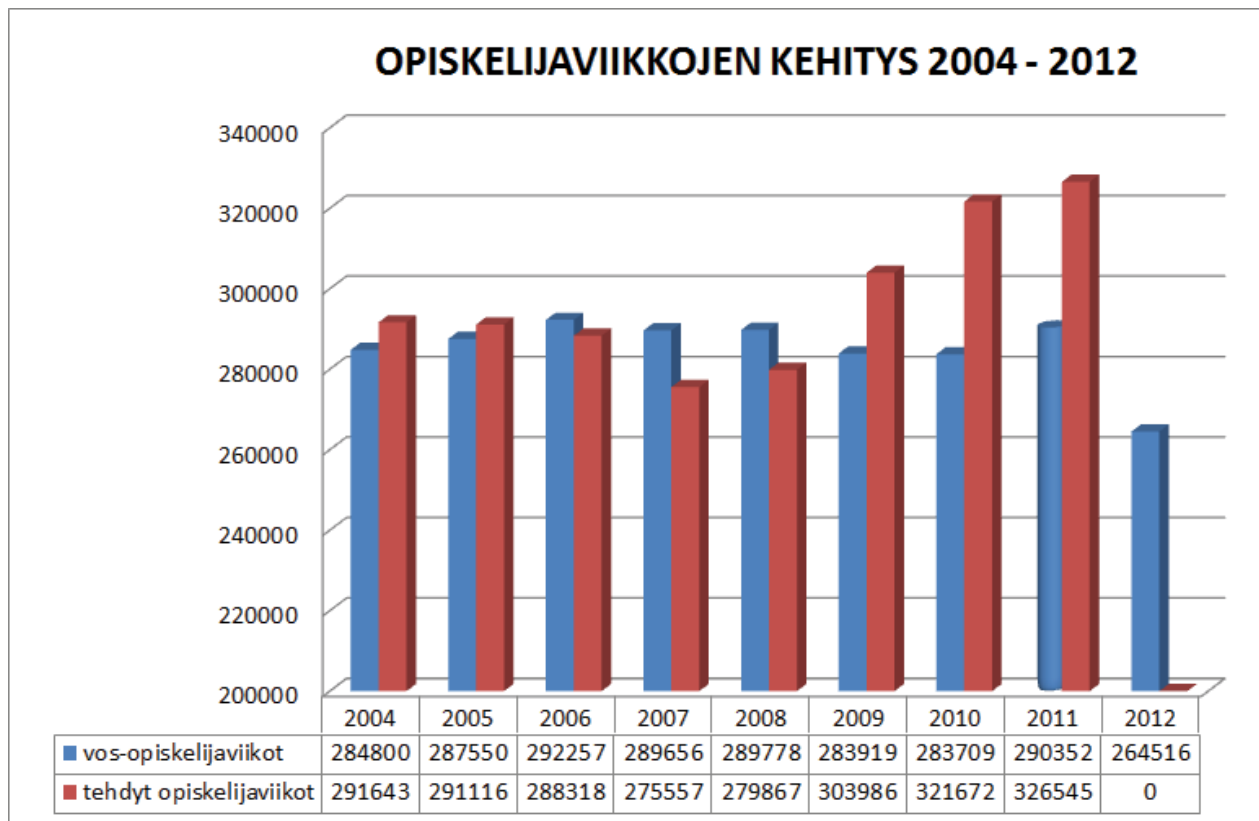
kuva 1

kuva 2

kuva 3

Kansanopistot saivat kertomuskaudella valtionavustuksia seuraavasti:

Kansanopistojen valtionosuusmäärärahat yhteensä					
	Määrärahat yhteensä €	Opintoteliavustukset €	Lake-avustukset €	Ylimääräiset avustukset €	Rakenteellisen kehittämisen avustukset €
2010	2 985 000	1 785 000	700 000	250 000	250 000
2011	2 650 000	1 450 000	750 000	250 000	200 000
2012	2 500 000	1 200 000	950 000	150 000	200 000

Kansanopistojen yhteiskunnallisesti tärkeille kohderyhmille toteuttaman koulutuksen vaikuttavuutta kuvaa pitkäkestoiseen koulutukseen osallistuneiden opintoteliopiskelijoiden lukumäärät (vuosi 2009):

Opintoteliopiskelijat kansanopistoissa vuonna 2009:					
	Maahanmuuttajat	Työttömät	Alhaisen pohjakoulutuksen omaavat	Oppimisvaikeuksia kokevat	Yhteensä
Opiskelijoiden lukumäärä	474	250	221	212	1157

2. KEHITTÄMISOHJELMAN TOIMEENPANO

Viranomaistoimet

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman (KEHO) toimeenpanosuunnitelman mukaan KEHO -ohjelmaa toteutetaan vaiheittain vuoden 2012 loppuun saakka "vuorovaikutteisena prosessina" oppilaitosten ylläpitäjien ja näiden keskusjärjestöjen kanssa. Ohjelman mukaan "rakenteellisen kehittämisen painopiste on kansanopistoissa".

Seuraavassa on yhteenveto toimintakauden keskeisistä, kansanopistoja koskeneista opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) toimenpiteistä.

OKM jakoi keväällä 2010 kansanopistojen rakenteellisen kehittämisen toimenpiteet kahteen kokonaisuuteen: rakenteellisen kehittämisen mallihankkeet ja pienten sekä vähän vapaata sivistystyötä (alle 2.000 opiskelijaviikkoa vuodessa) järjestävien opistojen ns. tukiohjelma.

Rakenteellisen kehittämisen ns. RAKE -avustuksia myönnettiin vuosina 2010 ja 2011 kaikkiaan kahdeksalle "pilottihankkeelle". Lisäksi kaksi arvopohjaista opistoverkostoa on saanut laatu- ja kehittämisavustusta (ns. LAKE -avustus) yhteistyönsä kehittämiseen. Opistojen yhteishankkeet ovat voineet hakea RAKE -avustuksia myös vuonna 2012. Avustuksiin on varattu vuosittain 200 - 250.000 euroa. Opistoverkostojen ja niiden hankkeiden piirissä on ollut lähes puolet kansanopistoista.

Tukiohjelmaa varten OKM asetti 1.7.2010 rakenteellisen kehittämisen tukiryhmän ja nimesi sen esityksestä lokakuussa selvityshenkilöksi YTM Pentti Yrjölän. Selvitystyön kohteena oli kaikkiaan 29 kansanopistoa. Selvityshenkilön 24.3.2011 opistoille esittämät näkökannat perustuivat opistojen vuosina 2009 ja 2010 OKM:lle toimittamiin KEHO -selvityksiin ja uusimpiin suoriteraportteihin. 30.4.2011 valmistuneen raportin esitykset perustuivat selvityshenkilön näkökantoihin ja opistojen niistä antamiin lausuntoihin.¹ Selvityshenkilö esitti kaikkiaan kymmenelle kansanopistolle rakenteelliseen kehittämiseen liittyviä toimia. Lisäksi useille opistolle esitettiin vapaan sivistystyön tehtävän selkiyttämistä ja/tai oppilaitosyhteistyötä. Ohjausryhmässä olleet Kansanopistoyhdistyksen edustajat jättivät oman lausumansa raporttiin. OKM kuuli ylläpitämislupien uusimisen yhteydessä noin puolta selvitystyön kohteena olleiden opistojen ylläpitäjistä.

Ministeriö sai vapaan sivistystyön rahoituslakia koskevan esityksensä valmiiksi elokuun lopussa 2010 ja Eduskunta käsitteli sitä vuoden 2011 talousarvioesityksen yhteydessä. Uusi laki astui voimaan vuoden 2011 alussa, kansanopistojen osalta kuitenkin vasta vuoden 2012 alusta. Sen mukaan perustamishankkeiden rahoitus

siirtyi (poistojen kautta) yksikköhintaan, samalla luovuttiin vuokratukustannusten korvaamisesta yksikköhinnoissa yhdeksän opiston osalta. Uudistus nosti vapaan sivistystyön yksikköhinnoista kustannuspohjaa arviolta (vuoden 2008 raportoitujen kustannusten mukaan) noin 4 milj. euroa eli yli 14 euroa brutto/opiskelijaviikkoa. Korotusta ei kuitenkaan voitu toteuttaa täysimääräisenä, koska valtiovarainministeriö edellytti muutoksen tapahtuvan "kustannusneutraalisti".

Uusituslaissa muutettiin myös yksikköhinnojen porrastusperusteita: ns. lyhytkurssiopistojen 20% korotuksesta luovuttiin ja asetuksella säädettäväksi korotusperusteeksi määriteltiin työelämän aktiivisen kansalaisuuden ja työolojen kehittämiseen tarkoitettu tai muu ylläpitämisluvassa määrättävä erityinen koulutustehtävä. Kansanopistoyhdistys totesi eri lausunnoissaan lakiuudistuksen valmistelun ja esitetyt uudistukset riittämättömiksi ja esitti rahoituslain uudistamisen jatkamista – viimeksi 4.3.2012 OKM:lle jättämässään esityksessä. Ministeriön vuoden 2013 talousarvioesityksen selvitysosaan onkin kirjattu tavoitteeksi: "Vapaan sivistystyön laatua parannetaan ja sen edellytyksiä vastata muuttuviin koulutustarpeisiin vahvistetaan kehittämällä rahoitusta ja sen kohdentamista."

Uuden rahoituslain mukainen asetus vahvistettiin lokakuussa 2011. Edellä kuvattujen muutosten lisäksi OKM rinnasti kirjeopetuksen monimuoto-opetukseen, asetuksen mukaan edellytetystä lähiopetusjaksosta voidaan poiketa vain yksittäisen henkilön laitoksessa olon tai erityisen terveydellisen syyn vuoksi. Kansanopistoyhdistyksen näkemyksen mukaan KEHO -rahoitusryhmässä oli sovittu, että kirjeopetus – ja sen rahoitus – olisi voinut yksilöllisenä opintomuotona jatkua.

Opetusministeriö asetti 29.10.2009 KEHO -ohjelman linjausten mukaisesti tilasto- ja tietopohjan kehittämishankkeen. Työryhmän tehtävänä oli selvittää vapaan sivistystyön rahoituksen, ohjauksen, seurannan ja kehittämisen edellyttämät tietotarpeet. Nykytilanteen kartoituksen perusteella työryhmä linjasi, että laatua ja vaikuttavuutta koskevan tietopohjan parantaminen on keskeinen kehittämisalue. Työryhmä esitti loppuraportissaan 21.9.2011, että opiskelijoiden tilastoinnissa siirryttäisiin henkilötietopohjaiseen tiedonkeruuseen² jota täydennettäisiin määräajoin tehtävillä opiskelijaprofiilien kartoituksilla. Työryhmä teki myös vapaan sivistystyön laatutyötä, valtakunnallista opiskelijapalautetta ja koulutuslaluokituksia ja hankkeen jatkamista koskeneita esityksiä.

KEHO -ohjelman mukainen ylläpitämislupien uusiminen aloitettiin kansanopistojen ylläpitäjistä. Alkuperäistä aikataulua lykättiin vuodelle ja rahoituslakia säädettäessä siirrettiin kansanopistojen ylläpitämislupien päättymisen

¹ Pentti Yrjölä: "Kansanopiston vapaata sivistystyötä etsimässä" www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/Vapaa_sivistystyxyllitteet/selvityshenkilön_raportti.pdf

² Kansanopistoyhdistys jätti loppuraporttiin lausuman, jossa ay-liikkeen oppilaitosten kantaan viitaten esitettiin, että henkilötunnus-pohjaisen tiedonkeruun piiriin ei liitettäisi niitä kansanopistoja joiden erityisenä koulutustehtävänä on työelämän aktiiviseen kansalaisuuteen ja työolojen kehittämiseen tarkoitettu koulutus.

vuoden 2011 loppuun. OKM käynnisti hakuprosessin huhtikuussa 2011, uudistettuja lupia koskevat hakemukset tuli jättää 15.8.2011 mennessä. Ministeriön ohjeistuksen mukaan ylläpitämislupaan tuli sisällyttää kansanopiston konkreettinen koulutustehtävä ja mahdollinen arvo-, aate- tai kasvatustavoitteita koskeva painotus. Hakemuksessa tuli selvittää myös esitetyn tehtävän taustalla oleva sivistystarve ja koulutusten kysyntä, suunnitellun koulutuksen painotukset ja laajuudet, yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa sekä ylläpitäjän ammatilliset ja taloudelliset toimintaedellytykset. Ministeriö lähetti editoimansa lupatekstit opistojen hyväksyttäväksi ja kuuli erikseen mm. niitä ylläpitäjiä joille se aikoi esittää määräaikaista lupaa.

Opetusministeri allekirjoitti kansanopistojen ylläpitämisluvat 20.12.2011. Seitsemän (7) ylläpitäjää sai määräaikaisen, kaksivuotisen luvan.

Opetusministeriön Aikuiskoulutusyksikkö lopetettiin 1.5.2010 ja vapaasta sivistystyöstä vastanneet virkamiehet (hallitusneuvos ja ylitarkastaja) siirrettiin yleis-sivistävän koulutuksen yksikköön. Heidän lisäkseen KEHO -ohjelman toteuttamiseen ja Vapaan sivistystyön yhteistyöryhmän (YTR) tehtäviin saatiin apua Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön (VSY) kautta. OKM:n uuden organisaation resurssi ei ollut kansanopistojen mielestä riittävä ylläpitämislupien virkamiesvalmistelun lisäksi rakenteellisen kehittämisen tukemiseen ja muiden KEHO -esitysten valmisteluun. Vuoden 2012 aikana uudistetaan kansalaisopistojen, kesäyliopistojen ja opintokeskusten ylläpitämisluvat, työtaakka ei siis ole helpottanut.

Vapaan sivistystyön koko kenttä esitti eri yhteyksissä resurssivajeen korjaamista. Jukka Gustafsson ilmoittikin uutena opetusministerinä vahvistavansa ministeriössä aikuiskoulutuksen asemaa: OKM:n koulutus- ja kehittämissuunnitelmaan (KESU) palautettiin aikuiskoulutukselle oma luku ja ministeriöön perustettiin uusi aikuiskoulutuspolitiikan yksikkö joka aloitti toimintansa 1.2.2012.

Kansanopistoyhdistyksen KEHO -toimet

Kansanopistoyhdistyksen hallitus teki kesällä 2010 päätöksen yhdistyksen toimiston vuoden 2012 loppuun asti yltävästä projektiorganisaatiosta KEHO -toimenpideohjelman edellyttämiä toimia varten. Pääsihteeri työpanos kohdennettiin KEHO -työhön ja edunvalvontaan. Myös suunnittelijatyön ruotsinkielisten opistojen yhteistyön resurssi päätettiin kohdentaa KEHO -ohjelmaan liittyviin selvitys- ja kehittämistehtäviin. Samalla päätettiin jatkaa yhdistyksen järjestö- ja palvelutoiminnan kehittämistä ja sen edellytysten arviointia. Yhdistyksen hallitus linjasi, että molempien toiminnan painopisteiden tavoitteisiin liittyä aloitteellisuus vapaan sivistystyön järjestöjen yhteistyön kehittämiseksi.

KEHO -työn ohjausryhmän jäseniksi nimettiin yhdistyksen hallituksesta Timo Heinola ja Kerstin Romberg.

Kuluneen kauden toimintasuunnitelmassa linjattiin, että:

- Kansanopistoyhdistyksen KEHO -projektin tehtävät toteutetaan ensisijaisesti opistojohdon ja henkilöstön sekä ylläpitäjien näkemyksiä kuuntelemalla ja kartoittamalla.

Opistojen ja opistoverkostojen kanssa sovittiin erikseen minkälaisia sivistys- ja koulutustehtävän arvioinnin tai strategisen konsultoinnin toimia ne yhdistykseltä halusivat KEHO -ohjelman toimeenpanon aikana.

Toimintakauden aikana yhdistys järjesti 12 KEHO -ohjelmaan liittynyttä alueellista tilaisuutta kansanopistojen johdolle, kuusi keväällä 2011 ja kuusi keväällä 2012. Vuoden 2011 alueellisten tilaisuuksien tarkoituksena oli valmistautua yhteisesti ylläpitämislupien uusimiseen. Kevään 2012 tilaisuuksissa arvioitiin ylläpitämislupaprosessia. KEHO -ohjelma on ollut keskeisesti esillä myös yhdistyksen opistojohdolle järjestämissä valtakunnallisissa tilaisuuksissa, joita toimintakaudella oli viisi. Erikseen sovittuja opistojen johdon ja yhdistyksen edustajien neuvottelu- ja suunnittelukokouksia pidettiin lähes 50 opistossa.

Lisäksi järjestettiin omat neuvottelut rakenteellisessa kehittämisessä mukana olleiden opistoverkostojen kanssa sekä kaksi kaikille verkostoille tarkoitettua yhteistä kokousta. Opetusministeriö on antanut yhdistykselle tehtäväksi seurata opistoverkostojen yhteistyön etenemistä ja esitellä niiden tuloksia koko opistokentälle. Yhdistyksen KEHO -projektin tehtävänä on tämän analyysin tekeminen yhdessä kehittämishankkeissa mukana olevien opistojen kanssa. Raportti on sovittu jätettäväksi marraskuussa 2012.

Yhdistyksen KEHO -projektin osana ja Opetushallituksen opetustoimen henkilöstökoulutuksen avustuksella toteutettiin opistojohdon strategiatyön konsultatiivinen ohjaus. Valmennuksessa paneuduttiin kunkin työyhteisön omiin kehittämistavoitteisiin ja organisaatioiden toiminnan ohjaukseen. Ohjelmasta vastasi johdon ja henkilöstön kehittäjä Veikko Ranttilä. Ohjattuun strategiatyöskentelyyn osallistui 12 opistossa yhteensä yli 60 henkilöä.

Ruotsinkielisten kansanopistojen toiminnan kehittämiseksi tehtiin osana yhdistyksen KEHO -projektia oma selvitys yhteistyössä Åbo Akademin ja Bildningsforumin kanssa. PeD Renata Svedlin vastasi syksyn 2010 aikana tästä, kaikkia ruotsinkielisiä kansanopistoja koskeneesta selvitystyöstä³. Yhteistyötä Åbo Akademin kanssa on jatkettu selvitystyön pohjalta ”Ledarskap för ett dynamiskt lärcenter” opistojohdon koulutusohjelmassa⁴.

Osallistuminen yhdistyksen toimintakaudella järjestämiin KEHO -tilaisuuksiin ja konsultatiiviseen työskentelyyn on ollut kattavaa - opistojen määrässä mitattuna lähes 100 %. Yhdistyksen KEHO -projektiin liittyneet koulutustilaisuudet on lueteltu liitteessä 5.

Yhdistyksellä on tähän konsultointi- ja tukitehtävään ollut käytössä sekä opetusministeriön varaamaa KEHO

³ Renata Svedlinin laatima raportti ”Framtidsbilder – De svenska folkhögskolornas pilotprojekt hösten 2010” on julkaistu yhdistyksen kotisivulla: www.kansanopistot.fi/svenska/aktuellt/framtidssbilder.pdf

⁴ Yhdistyksen ruotsinkielisen opistotyön jaoston (Svenska sektionen inom FFF) oma toimintakertomus on liitteessä 3.

-ohjelman resurssia että Opetushallituksen myöntämää *Yhteistyöllä uusiin rakenteisiin* -henkilöstökoulutuksen ja ruotsinkielisen täydennyskoulutuksen resurssia.

OKM myönsi käynnistämänsä rakenteellisen kehittämisen ohjelman tueksi yhdistykselle aikuiskoulutuksen kehittämisavustuksen opistoverkoston hankkeiden seuraamiseksi ja niitä koskevan analyysin tekemiseksi. Yhdistys oli varautunut tukemaan pitkälle edenneitä rakenteellisen kehittämisen hankkeita myös henkilöstökoulutuksella. Koulutusohjelmaa ei kuitenkaan voitu toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, koska opistoverkoston hankkeet eivät voineet edetä suunnitellulla tavalla.

OKM ei pitänyt RAKE -avustusta saaneiden pilottihankkeiden laatimia kehittämis- ja yhteistyösuunnitelmia ”riittävänä” – olihan KEHO -ohjelmaan kirjattu tavoite kansanopistojen ylläpitäjien määrän supistamisesta⁵. Jo OKM:n ja yhdistyksen järjestämässä verkostohankkeiden seurantaseminaarissa 7.2.2011 voitiin huomata, että verkostojen ja OKM:n tavoitteet ja tarpeet eivät kohdaneet. Opistorakenteen kehittäminen olisi edellyttänyt ministeriön panosta eri lainsäädäntöjen tulkinnassa, erilaisen rakenne- ja omistajuusjärjestelyjen vaikuttavuuden arvioinnissa ja itse prosessin dialogisessa ohjauksessa mm. osana ylläpitämislupien uusimisen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon ns. Vauhti -prosesseja. Yksityiset koulutuksen ylläpitäjät joutuivat itse selvittämään esim. fuusioiden mahdolliset veroseuraamukset ja ottamaan niihin liittyneet merkittävät taloudelliset riskit. Hankkeille myönnetty avustukset olivat asetettuihin tavoitteisiin ja aikatauluihin nähden riittämättömiä eikä yhteistyörakenteiden vahvistamiseen voitu osoittaa samanlaista rahoituskannustusta (”porkkanoita”) kuin esim. ammatillisessa koulutuksessa.

KEHO -projektin aikana on opistojen toimintaympäristössä tapahtunut paljon muutoksia, samoin kansanopistojohdossa. Kansanopistoyhdistys käynnisti uuden opistojohdon tukemiseksi syksyllä 2011 mentorointihankkeen Opetushallituksen opetustoimen henkilöstökoulutuksen määrärahalta. Mentorintiryhmiä on kolme ja niitä ohjaavat johdon ja henkilöstön kehittäjä Veikko Ranttilä, rehtori Timo Heinola ja talouspäällikkö Jorma Kallio. Ryhmissä on yhteensä 18 osanottajaa.

Kansanopistoyhdistys osallistui KEHO -ohjelman tieto- ja tilastohankkeeseen sen ohjausryhmässä sekä kehittä-

mistyryhmässä. Yhdistys perusti oman laatutyöryhmän, joka tuotti hankkeen käyttöön esityksiä kansanopistojen toiminnan laadun ja vaikuttavuuden kuvauksiksi ja indikaattoreiksi.

KEHO -toimenpideohjelmaan liittyen päätettiin marraskuussa 2011 perustaa nk. pelisääntötyölle oma työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää opistotoiminnan hyvän järjestämisen kriteerejä. Samalla päätettiin jatkaa yhdistyksen valtionosuustyöryhmän (vos-ryhmä) toimeksiantoa⁶. Molempien ryhmien toimeksiantoon vaikutti olennaisesti vapaan sivistystyön määrärahoihin lokakuussa 2011 tehty raju leikkaus. Ryhmien työssä kiinnitettiin huomio suoriteperusteisen valtionosuusjärjestelmän toimivuuteen, järjestelmän ongelmakohtiin ja kansanopistotyön kestävä kehittämisen edellytyksiin.

Vos-ryhmän esittämät rahoituslain uudistamisen tavoitteita käsiteltiin rehtorien extranetissä ja yhdistyksen hallitus laati valmistelun pohjalta esityksen OKM:lle rahoituslain uudistamisen aloittamisesta. Ministeri Gustafsson näytti uudistustyölle ”vihreää valoa” Kansanopistopäivillä Murikka-opistolla elokuussa 2012.

Pelisääntöryhmän tehtäväksi annettiin selvittää ”opistotoiminnan hyvän järjestämisen kriteerejä”, opistotyön erilaisia käytäntöjä verrattiin Opetushallituksen tekemien opistotarkastusten lakitulkintoihin ja suoritekertymien kehitykseen. Ryhmän työskentelyn tuloksia käsiteltiin keväen 2012 alueellisissa KEHO -tilaisuuksissa.

Kansanopistoyhdistys on tukenut aloitteillaan, lausunnoillaan ja myös toimihenkilöittensä työpanoksella vapaan sivistystyön järjestöjen yhteistyön vahvistamista. VSY:n kevätkokouksen toukokuussa 2012 vahvistama organisaatio- ja sääntöuudistus vastaa Kansanopistoyhdistyksen esittämiä näkemyksiä uudistuksen tavoitteista. VSY:n puheenjohtajiston keskinäisen työnjaon mukaan Kansanopistoyhdistyksen pääsihteeri vastaa 1.8.2012 alkaneen siirtymäkauden ajan VSY:n taloushallinnosta ja hallinnon kokousten asiakirjavalmistelusta. Yhdistys on puolestaan ostanut toimistosuhteipalvelut VSY:ltä 1.1.2012 alkaen. Samalla on valmisteltu myös toimistotilojen ja -välineitten yhteiskäyttöä VSY:n ja Annankadun tiloihin syksyllä muuttavan Kansalaisopistojen liiton (KOL) kanssa. Vapaan sivistystyön järjestöjen tiedotus-yhteistyössä ei vielä ole päästy uusiin rakenteisiin, mutta järjestöjen tiedottajien välisessä yhteistyössä on jo saatu konkreettisia tuloksia.

⁵ OKM raportti 2009:12: ”Nykyinen määrä (88) on suuri ja osalla opistoista ylläpitämisluvan ehdot sivistystarpeesta/taloudellisista edellytyksistä eivät pienentyneen opiskelijamäärän takia enää täyty.”

ja edelleen: ”... tavoitteena on koota ja vahvistaa nykyisten opistojen toimintaa niin, että kansanopistojen ylläpitäjien määrä olisi jatkossa nykyistä pienempi sekä ylläpitäjien välinen yhteistyö ja pyrkimys toimintaa tukeviin yhteenliittyviin suunnitelmallista.”

⁶ Vrt. KEHO -raportin esitys: ”On myös analysoitava, miten nykyinen rahoitusjärjestelmä on tukenut tai vaikeuttanut vapaan sivistystyön eri oppilaitosmuotojen tehtävien hoitamista ja toiminnan kehittämistä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.”

3. TOIMINTAEDELITYSTEN MUUTOKSET JA EDUNVALVONTA

Lapuaalla 21.9.2010 pidetyssä vuosikokouksessa linjattiin Kansanopistoyhdistyksen edunvalvonnan keskeisiä tavoitteita. Osa niistä koski syksyllä 2010 Eduskunnassa käsiteltyjä lakiesityksiä, osa kansanopistotoiminnan kehittämisen painopisteitä pidemmällä aikavälillä. Niiden mukaan valtiovalta voi vahvistaa vapaata sivistystyötä kansanopistoissa toisaalta rahoitusjärjestelmää parantamalla ja toisaalta koulutuskysyntää edistämällä.

Keskeisimmäksi tavoitteeksi otettiin vapaan sivistystyön koulutusten valtionosuuden määrän nostaminen 65 % tasolle.

Yhteisen edunvalvontatyön pohjaksi laadittuun muistioon kirjattiin myös, miten kansanopistojen kykyä vastata vapaan sivistystyön kokopäiväisen opiskelun kysyntään mahdollisimman tasavertaisella tavalla tulisi edistää:

- laskemalla yksikköhinnan porrastusten / opintoseteliavustusten avulla erityisten kohderyhmien opintomaksuja,
- poistamalla 2. asteen opintotukea koskevat vanhempien tuloajat muualla kuin vanhempiensa luona asuivilta alle 20-vuotiailta opiskelijoilta,
- tarkistamalla oppilaaksi ottamista koskevia säädöksiä siten, etteivät vapaan sivistystyön linjoilla opiskelevat nuoret menettäisi peruskoulusta suoraan jatko-opintoihin hakeutuville kuuluvaa kolmea lisäpistettä,
- ulottamalla aikuisten ja työttömien opintojen tukijärjestelmä myös sellaiseen vapaan sivistystyön päätoimiseen koulutukseen, joka vahvistaa valmiuksia kohdata työelämän muutoksia.

Eduskunnan vuoden 2010 1. lisätalousarviossa nuorten työttömien koulutuksiin saatu resurssi saatiin vahvistettua myös vuoden 2011 talousarviossa, opistojen käyttöön tuli näin 6.000 lisäviikkoa ja niitä vastaava opintosetelirahoitus. Yhdistyksen tavoitteena on ollut laajentaa aikuisten opintoseteliä myös nuorten kansanopistolaisten opintoavustuksiksi ja nyt siinä onnistuttiin. OKM:n ja valtiovarainministeriön esityksissä vuoden 2012 talousarvioon oli kansanopistoille tulossa noin 1 milj. euron korotus, mutta ei enää lisäviikkoja kuten kahtena edellisinä vuotena. Elokuun budjettiriihessä tuli sitten yhteensä 11,5 milj. euron takaisku koko vapaalle sivistystyölle. OKM sai lisättyä rajusti leikattuun käyttömäärärahaan 2 milj. euroa nuorten maahanmuuttajien koulutuspaikkoihin.

OKM:n asettama opintotuen kehittämistä valmistellut johtoryhmä esitti keväällä 2011 osittaisia helpotuksia 18-19 -vuotiaiden opintotuen myöntämisperusteisiin. Kansanopistoyhdistys piti esitystä hyvänä, mutta vielä riittämättömänä ja viittasi mm. sivistysvaliokunnan ja sivistysjaoston lausuntoihin, joissa kannatettiin yhdistyksen tavoitetta vanhempien tuloajojen poistamisesta itsenäisesti asuivilta 2. asteen opiskelijoilta.

Ammatilliseen peruskoulutukseen oppilaaksi ottamisen perusteiden uudistamista käsitellyt OKM:n työryhmä esitti kesäkuussa 2012 valmistuneessa asetusluonnoksessa, että ”samoin kuin muista valmentavista ja valmistavista koulutuksista myös kansanopistojen lukuvuoden mittaisen linjan suorittamisesta annettaisiin jatkossa lisäpisteitä”⁷. Asetusta on tarkoitettu soveltaa ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita syksyn 2013 yhteishaus- sa. Kansanopistolinjojen tunnistamisella ja tunnustamisella on merkitystä myös aikuisopintotukea koskevia säännöksiä tarkistettaessa.

Vuosikokouksen linjausten mukaiset tavoitteet sisällytettiin Eduskunnalle ja OKM:lle esitettujen lausuntojen lisäksi myös hallitusohjelmaneuvoittelijoille esitettyihin koulutus-, nuoriso- ja sosiaalipolitiikan linjauksiin.

- Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa todettiin mm., että
- jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka (koulutus- ja yhteiskuntatakuu)
- toisen asteen koulutuksen rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjille
- käynnistetään maahanmuuttajien lukioon valmistava koulutus
- selvitetään aikuiskoulutuksen julkisen rahoituksen uudistamista ja ns. koulutustilimallia
- kehitetään sähköinen sivistyskeskus josta voi löytää kaiken koulutuksen Suomessa
- osana opintotuki uudistusta korjataan toisen asteen opiskelijoiden opintotukeen liittyvät epäkohdat

Vapaasta sivistystyöstä on hallitusohjelmassa seuraava kirjaus:

”Hallitus edistää vapaata sivistystyötä vastaamaan muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin ja edistämään maahanmuuttajien kotoutumista. Vapaan sivistystyön yhteiskunnallisen koulutuksen osuutta lisätään.”

Kansanopistoyhdistys teki 15.9.2011 oman esityksen Nuorten yhteiskuntatakuu -työryhmälle siitä miten kansanopistojen edellytyksiä vastata koulutustakuun tavoitteisiin voitaisiin vahvistaa. Yhdistys on sitten valmistellut ministeriöitten käyttöön konkreettista esitystä ja mitoitus- ta kansanopistojen panoksesta.

OKM:n koulutuksen ja tutkimuksen vuosien 2011 - 2016 kehittämissuunnitelmaluonnoksesta (KESU) antamassaan lausunnossa yhdistys teki mm. uusien järjestäjä- kenteiden toimintakyvyn turvaamista, opintososiaalisia tukia ja koulutuksellista tasa-arvoa, koulutuksen niveltä- mistä, kansanopisto-opintojen tunnistamista ja tunnusta- mista, perusopetuksen lisäopetuksen merkitystä, avointa yliopisto-opetusta, kansansivistyksen demokratiatehtä- vää koskeneita esityksiä.

⁷ Sivistysvaliokunta totesi vapaan sivistystyön lakia koskevassa lausunnossaan syksyllä 2010, ”että oppilaaksi ottamista koskevat asetuksen säännökset käytännössä rankaisevat niitä peruskoulunsa päättäneitä nuoria, jotka valitsevat kansanopistovuoden. Vapaan sivistystyön linjoilla kokopäiväisesti opiskelevat nuoret eivät saa peruskoulusta suoraan jatko-opintoihin hakeutuville kuuluvia kolmea lisäpistettä, kun lisäopetuksessa tai ns. ammatistartilla opiskelevat saavat nämä pisteet. Valiokunnan mielestä vuosi kansanopistossa voi olla nuorelle tarpeellinen aika omien opintopolkujen löytämiseen tai yksi lenkki syrjäytymisen ehkäisemiseksi.”

Yhdistys suhtautui KESU -lausunnossaan varauksellisesti aikuisten koulutusmahdollisuuksien parantamiseen koulutustilien avulla tilanteessa, jossa siihen ei ole voitu osoittaa uusia resursseja.⁸

Kansanopistot olivat ainoa päätoimista koulutusta maassamme järjestävä oppilaitosmuoto, jolle ei annettu mahdollisuutta sopeuttaa koulutustoimintaansa valtion budjettisäästöihin. Vuoden 2012 talousarvion leikkaukset tehtiin kun opistovuosi 2012 – 2013 oli jo alkanut ja niiden vaikutus siirtyi näin kaksinkertaisena lukuvuodelle 2012 – 2013. Kansanopistojen tyrmistys on välitetty eduskunta- ja ministeriryhmille ja syntynyt tilannetta sekä sen vaatimia edunvalvonnan toimia on käsitelty useissa yhdistyksen tilaisuuksissa.

Kuvassa 3 on kuvattu kansanopistojen vapaan sivistystyön viikkomäärän ja siihen saadun valtionosuuden suhdetta. OKM totesi syksyllä 2008 KEHO -työryhmässään (vrt. alaviite 5.) kansanopistokoulutusten kysynnän vähentyneen ja katsoi, että opistojen määrää tulisi vähentää. Vuodesta 2008 vuoteen 2011 vapaan sivistystyön opiskelijaviikkojen määrä kasvoi 16,6 % eli lähes 47.000 viikkoa. Vuoden 2012 ennakkotietojen mukaan on leikatujen valtionosuusviikkojen ja opistojen tekemien suoritteiden erotus 65.000 opiskelijaviikkoa. Kansanopistoissa on siis vuonna 2012 yli 1.800 päätoimista opiskelijaa joista valtio ei maksa omaa osuuttaan!

Myös valtiovarainvaliokunta katsoi budjettiesitystä koskevassa lausunnossaan, että leikkaus vaarantaa vapaan sivistystyön koulutuksellisen tasa-arvotekijän. OKM:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2013 – 2016 on asetettu tavoitteeksi, että kansanopistojen valtionosuus palautettaisiin leikkausta edeltäneelle tasolle vuonna 2013. Taloussuunnitelman mukaista esitystä ei kuitenkaan sisälly esitykseen vuoden 2013 valtion talousarvioksi.

Kansanopistojen rakenteellisen kehittämisen tukiryhmän asettamiskirjeessä viitattiin siihen, että osan kansanopistoista tulisi tarkastella ylläpitotarkaisuina osana ammatillisen koulutuksen järjestäjäprosessia (ns. Vauhti-hanketta). Jo aiemmin oli ministeriön taholta todettu, että ”kansanopistot menevät Vauhtiin Kehä edellä”.

Kaikkien toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjien, myös kansanopistojen oli pitänyt esittää suunnitelmansa osallistumisesta koulutuksen järjestäjäverkon kokoamiseen. Ministeriö ilmoitti tekevänsä saatujen esitysten ja selvitysten perusteella vuoden 2010 loppuun mennessä linjaukset järjestäjäverkon rakenteellisesta

kehittämisestä. Keväällä 2011 prosessia koskevat vielä avoinna olevat päätökset siirrettiin vuoden 2012 loppuun. Maaliskuussa 2012 lähetetyssä ”Vauhti-kirjeessä” ministeriön ja koulutuksen järjestäjien välisen prosessin aikataulu vahvistettiin.

Kansanopistoyhdistyksen 16.3.2012 järjestämän Rehtori-päivän yhteydessä pidetyssä neuvottelutilaisuudessa nähtiin tärkeäksi selvittää alueellisen koulutustarjonnan kehittymistä ja kansanopistojen asemoitumista siinä. Vauhti -prosessin takia selvitystyö tulisi aloittaa kansanopistojen ammatillisesta koulutuksesta. Yhdistyksen hallitus asetti 29.3. tätä varten työryhmän jonka puheenjohtajaksi nimettiin Helena Ahonen. Yhdistys sopi Etelä-Pohjanmaan opiston kanssa selvitystyön 1. vaiheen toteuttamisesta kesä-heinäkuun aikana.

Toimintakauden aikana on valtiovalta osoittanut kasvavaa kiinnostusta tiettyjen kohderyhmien saamiseen vapaana sivistystyön koulutuksiin. Lisäviikot ja opinto-seteliavustuksiin osoitetut uudet resurssit on kohdistettu koulutus- ja yhteiskuntatakuun toteuttamiseen ja maahanmuuttajien koulutukseen. Varsinaisten opinto-seteliavustusten käyttö (taulukko 2) on myös kohdentunut hyvin koulutuksellista tasa-arvoa ja erilaisten opiskelijoiden tarpeita vastaavasti.

Kansanopistoyhdistys käynnisti syksyllä 2011 Opetushallituksen avustuksella kansanopistojen maahanmuuttajakoulutuksen kehittämishankkeen, jonka tavoitteena on sekä lisätä opistojen henkilöstön osaamista että mahdollisuuksia uusille koulutusmuodoille (esim. maahanmuuttajien lukioon valmistava koulutus). Lukuvuonna 2011 – 2012 kaikkiaan 36 opistoa järjesti maahanmuuttajille pitkäkestoista koulutusta, erityisesti kotoutumiskoulutusta täydentävää kielikoulutusta. Lisäksi kansanopistot järjestävät maahanmuuttajille luku- ja kirjoitustaidon koulutusta, perusopetusta, perusopetuksen lisäopetusta, perusopetukseen valmistavaa, ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta, ammattialoille valmentavaa koulutusta, lyhytkursseja ja maahanmuuttajille suunnattuja kesälukioita. Myös kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä toteutetaan erilaisia koulutuksia.

Valtakunnallisen työpajayhdistyksen kanssa on tehty sekä edunvalvonnan että yhteisiin toimintaohjelmiin tähtäävää yhteistyötä. Nivelvaiheen koulutusten merkitys kasvaa koulutus- ja yhteiskuntatakuun takia samalla kun kansanopistojen linjoilta ja työpajajakoilta saatavat lisäpisteet turvaavat niihin osallistuvien nuorten jatko-opintomahdollisuudet.

⁸ Yhdistys lausui, että ”Opinto-setelirahoituksen kehittämisestä ei tulisi luopua ennen kuin on luotu sellainen koulutustilimalli, joka ottaa huomioon myös ne kansalaiset, jotka eivät voi osallistua oman koulutustilinsä kartuttamiseen. Koulutustilien rahoitusta ei tule toteuttaa koulutuksen järjestäjien valtionosuuksia leikkaamalla.” Sama kanta on tuotu esiin myös OKM:n asettamassa koulutustiliselvityksen ohjausryhmässä.

4. KANSANOPISTOYHDISTYKSEN PALVELUT

Toimintasuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi selvittää, onko yhdistyksen nykyisellä toimintamallilla ja resursseilla mahdollisuuksia hoitaa niitä tehtäviä, joita kansanopistokenttä odottaa ja millaisilla muutoksilla tavoitteeseen päästään. Yhdistys halusi organisaationsa ja palveluitensa kehittämisellä myös vahvistaa yhteistyöasemaansa vapaan sivistystyön järjestökentässä.

Yhdistyksen palvelutuotantoa kehittämään ja toimiston esimiestehtäviin nimettiin 1.9.2010 alkaen osa-aikainen ja määräaikainen kehittämisspäällikkö, tehtävään valittiin TM Teemu Kakkuri. Kehittämisspäällikön toimi vakinaistettiin 1.6.2011 ja siihen nimettiin jo Kakkurin sairasloman aikana tehtävää hoitanut yhdistyksen suunnittelija Tytti Panssar.

Kansanopistoyhdistyksen palvelutoimintaa ovat opistohenkilöstön koulutus, erilaiset yhteiset tilaisuudet, kehittämishankkeet, viestinnän ja yhteisen markkinoinnin palvelut, Kansanopisto -lehti, sähköiset verkko- ja tietokantapalvelut sekä erilaiset jäsenpalvelut (mm. ansiomerkit). Järjestöpalvelujen kokonaisuutta on selvitysten ja palautteen perusteella pidetty hyvänä ja monipuolisen opistokentän tarpeita vastaavana. Pääosa yhdistyksen palveluista tuotetaan jäsenmaksuilla, jotka määräytyvät kansanopistojen valtionosuussuoritteiden perusteella. Yhdistys on voinut tuottaa koulutus- ja kehittämisspalveluja opistohenkilöstölle opetusviranomaisilta saadulla hankerahoituksella. Projektitoiminnasta saadaan asianmukainen kate yhteisiin kuluihin.

Toimintasuunnitelman mukaisesti selvitettiin tarvetta muuttaa yhdistyksen jäsenmaksuperusteita, mutta siihen ei katsottu vielä tässä vaiheessa olevan perusteita. Kansanopistoyhdistyksen jäsenet – opistojen ylläpitäjät – pitävät yhdistyksen ydintehtävänä kansanopistotyön edunvalvontaa. Tämä tulee voida turvata myös taloudellisten toimintaedellytysten mahdollisesti muuttuessa

Kansanopistoverkostojen yhteisten hallintopalveluiden ja keskinäisen työnjaon kehittäminen ei ole toteutunut ennakkoidulla tavalla. Tämä on lisännyt kiinnostusta erityisesti yhdistyksen tekemässä palveluyhtiöselvityksessä suunniteltuihin opistokentälle tarjottaviin hallintopalveluihin. Myös yhdistyksen KEHO -toimiin liittyneet konsultaatiot ja valmennukset on nähty kiinnostavina opistokohtaisina palveluina joita voitaisiin jatkaa KEHO -ohjelman päätyttyäkin.

Yhdistyksen viestintäpalvelujen kehittämisestä vastasi erikseen asetettu viestintäryhmä, sen puheenjohtajana toimi aluksi Teemu Kakkuri ja hänen jälkeensä Juha Matti Holopainen. Hallitus linjasi viestinnän kehittämiselle kolme periaatetta: painopiste siirretään verkkoviestintään, sen pääkohderyhmänä ovat kansanopistokentän asiakkaat ja viestinnän tulee tukea jäsenopistojen ja yhdistyksen edunvalvonnan tavoitteita. Hallitus vahvisti 31.8.2011 viestintäryhmän esityksen viestinnän kokonaisuudeksi (ks. viereinen kuva).

Uudistuksessa yhdistyksen ja kansanopistoväen sisäinen viestintä siirtyy verkkoon, Kansanopisto -lehti (liite

2) muutetaan asiakaslehdiksi vuonna 2012 ja myös verkkoviestintää uudistetaan yhteistyössä opistojen kanssa niiden markkinointia ja kansanopistotyön kiinnostavuutta vahvistavaksi. ”Opiskele kansanopistossa” -esite on hyvä markkinoinnin väline ja sen samoin kuin kansanopisto-osoitteiston vuosittaista julkaisemista tulee jatkaa samalla kun seurataan verkkoviestinnän ja -markkinoinnin onnistumista. Toimintakaudella lisättiin jo osallistumista koulutusalan messuille ja yleisötapahtumiin sekä ilmoitusmarkkinointia. Vapaan sivistystyön yhteisen viestinnän kehittämistä jatkettiin mm. laatimalla vapaata sivistystyöstä kertova englanninkielinen esite.

Kansanopisto-lehden tilalle asiakaslehti

HELSINKI. Kansanopisto-lehden julkaiseminen nyky muodossaan loppuu, ja sen tilalle tulee ensi vuonna samaa nimeä kantava asiakaslehti. Suomen Kansanopistoyhdistyksen viestinnän uudistukseen liittyy myös päätös yhteistyön lisäämisestä muiden vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa.

Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa kansanopistokoulutuksen markkinointia ja opistojen keskinäistä tiedonkulkua. Verkkoviestinnän osuus tulee lisääntymään.

Yhdistyksessä katsotaan, että vapaan sivistystyön yleistä näkyvyyttä voidaan parantaa järjestöjen keskinäisellä julkaisuyhteistyöllä.

Markkinointiviestintä etusijalla

Kansanopistoyhdistyksen uusi asiakaslehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa. Toinen numeroista suunnataan pitkien linjojen ja koulutusten tuleville opiskelijoille. Toinen numero taas markkinoi kansanopistojen kurssi- ja tapahtumapalveluja.

Markkinointiviestintää vahvistetaan myös verkon keinoin. Yhdistys on rekisteröinyt uuden sivuston nimeksi *Kansanopistoon.fi*.

— Kansanopistoissa on paljon viestinnän osaamista. Sivuston avulla saamme sen ja kansanopistojen monet tarinat entistä monipuolisemmin yhteisen markkinoinnin käyttöön, sanoo Kansanopistoyhdistyksen puheenjohtaja **Hannu Salvi**.

Yhdistys jatkaa lisäksi edelleen *Opiskele kansanopistossa* -koulutusoppaan julkaisemista.

Sivusto oman väen verkkolehdeksi

Myös kansanopistokentän sisäistä viestintää on tarkoitus vahvistaa. Yhdistyksen nykyiset verkkosivut, extranet-sivustot, sähköpostilistat ja ajankohtaistiedottaminen uudistetaan ja jäsennetään eri henkilöstöryhmiä palvelevaksi kokonaisuudeksi.

— *Kansanopistot.fi*- sivustoa kehitetään opistoväen omana verkkolehdenä, korostaa Salvi.

Yhdistyksellä on ollut pitkään oma tietokanta, jota on käytetty opistojen päivittämänä hakukoneena ja koulutusoppaiden julkaisemisessa. Tietokantapalveluja kehitetään vastaamaan entistä paremmin opistojen ja viranomaisten tarpeita.

Mukaan yhteiseen viestintään

Kansanopistoyhdistys liputtaa aktiivisesti vapaan sivistystyön järjestöjen viestintäyhteistyön puolesta. Asia on ajankohtainen, sillä Vapaan Sivistystyön Yhteisjärjestö (VSY) käsittelee parhaillaan **Aaro Harjun** selvitystä järjestöjen organisaatioiden ja tehtävien uudelleen järjestämisestä.

— Yhteistyön vahvistamiseen on nyt mahdollisuuksia. On Harjun selvitys ja Sivistys-verkkolehden julkaisemista ja julkaisijapohjaa koskeva sopimus uudistetaan syksyn aikana. Olemme keskustelleet lisäksi **Bildningsforumin** kanssa ruotsinkielisen viestinnän yhteistyöstä, Salvi sanoo.

Sivistys.net uutisoi Kansanopistoyhdistyksen viestintä uudistuksesta 12.11.2011.

5. KANSANOPISTOYHDISTYKSESTÄ

Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry:ssä on toimintakauden päättyessä jäsenenä 83 kansanopistojen ylläpitäjäyhteisöä.

Yhdistyksen hallitus päätti kokouksessaan 25.5.2011 ottaa Suomen Nuorisopiston Kannatusyhdistys r.y. jäseneksi. Yhdistyksen hallitus myönsi kokouksessaan 29.3.2012 Evangeliska folkhögskolans i södra Finland garantiförening r.f. ja Evangeliska folkhögskolans i Österbotten garantiförening r.f. ylläpitäjäyhteisöjen eron Kansanopistoyhdistyksestä ja päätti samassa kokouksessa ottaa Garantiförening för Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland r.f. jäseneksi.

Yhdistyksen kutsuttuina kunniajäseninä olivat kertomuskauden päättyessä seuraavat, kansanopistotyössä erityisen ansiotuneet henkilöt:

Fagerlund, Sten-Erik, rektor
Kauppinen, Liisa, toiminnanjohtaja
Kiuru, Sakari, pääjohtaja
Laatikainen Erkki, päätoimittaja
Launonen, Eva, rehtori
Lehtinen, Veli, yhteiskuntatieteiden maisteri
Lipasti, Esa, opetusneuvos

Määttä, Viljo S, maakuntaneuvos
Pietikäinen, Margareta, rektor
Pulkkinen, Heikki, opetusneuvos
Tiensuu, Kyllikki, dosentti
Tuomi-Nikula, Liisa, apulaisrehtori
Tuomisto, Jukka, professori

Yhdistyksen hallitus myönsi opistojen ylläpitäjien hakemuksesta kertomuskauden aikana 13 kunniamerkkiä ansiokkaasta toiminnasta kansanopistotyön hyväksi sekä 43 kultaista ansiomerkkiä ja 81 hopeista ansiomerkkiä vähintään 30 vuotta ja vastaavasti 20 vuotta ansiokasta kansanopistotyötä tehneelle henkilöstölle.

Vuosikokoukset, hallitus ja työryhmät

Lapuan kristillisellä opistolla 21.9.2010 pidetyssä vuosikokouksessa oli läsnä 90 äänioikeutettua kokousedustajaa 42 eri omistajayhteisöstä. Seurakuntaopistolla Järvenpäässä 26.10.2011 pidetyssä vuosikokouksessa oli 85 valtuutettua edustaa 44 yhteisöjäsenestä.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana on toiminut Hannu Salvi. Ensimmäisenä varapuheenjohtajana on ollut Henrik von Pfaler (vuoden 2010 loppuun) ja Kristian Sjöbacka (vuoden 2011 alusta) ja toisena varapuheenjohtajana Helena Ahonen. Hallituksen ja sen työvaliokunnan esittelijänä on toiminut pääsihteeri ja sihteerinä 1.9.2010 alkaen kehittämispäällikkö. Hallituksen ja sen työvaliokunnan kokouksiin on osallistunut puhevaltaisena Kansanopistolehden päätoimittaja Jari Valtari 25.1.2011 saakka. Yhdistyksen toimihenkilöiden valitsemana edustajana hallituksen kokouksiin on osallistunut Sari Virtanen. Hallitus kokoontui kertomuskauden aikana 13 kertaa. Hallituksen kaikki jäsenet sekä työvaliokunnan ja työryhmien kokoonpanot ovat liitteessä 1.

Kertomuskauden aikana erilaisia, hallituksen asettamia työryhmiä oli toiminnassa kaikkiaan seitsemän (7), niiden työhön osallistui kansanopistotyön asiantuntijoita kaikkiaan 34 eri opistosta. Lisäksi kansanopistoliikkeen edustajia on mukana viranomaisien ja yhteistyötahojen asettamissa työryhmissä sekä jäsenyysjärjestöjen hallinnossa ja asiantuntijaelimissä.

Yhdistyksen talous, tilintarkastajat

Yhdistyksen kirjanpitoa on hoitanut Kansallispalvelu Oy. Toiminnasta aiheutuneet kulut on katettu saaduilla yleis- ja hankeavustuksilla, jäsenmaksuilla sekä palvelusten myynnillä. Talousarvion ja tilikauden tuloksen vastaavuus on ollut hyvä. Tilivuoden 2010 tulos oli 28.586,30 euroa ylijäämäinen ja vuoden 2011 tulos 2.875,52 euroa alijäämäinen. Tuloslaskelma ja tase 1.1.-31.12.2011 on liitetty tähän toimintakertomukseen hallituksen hyväksymässä muodossa. Myös tilintarkastajien kertomukset ovat tässä asiakirjassa.

Tilintarkastajina olivat ekonomi Asko Vuorenalusta, KHT ja talousjohtaja Tapio Tähtinen (toiminnan tarkastaja) varalla talouspäällikkö, KHT Hannu Riippi ja hallintopäällikkö Seppo Vettenranta (toiminnantarkastaja). Vuoden 2010 ja 2011 tilit ja toiminnan tarkastivat Asko Vuorenalusta ja Tapio Tähtinen.

Toimisto ja henkilöstö

Yhdistyksen toimiston neljästä toimihenkilöstä oli kertomuskauden lopussa kolme (kehittämispäällikkö, pääsihteeri ja tiedottaja) vakinaisessa työsuhteessa ja yksi (verkkotiedottaja) määräaikaissäessä työsuhteessa.

Yhdistyksen palveluksessa ovat kertomuskaudella työskennelleet:

kehittämispäällikkönä	Teemu Kakkuri 1.9.2010 alkaen osa-aikaisena (sairaslomalla 11.3.-31.7.2011)
palvelusihteerinä	Marja-Leena Evinen 31.12.2011 asti
pääsihteerinä	Jyrki Ijäs (sairaslomalla 7.9.-15.11.2010 ja 4.7.-4.9.2011)
verkkotiedottajana	Larry Kärkkäinen
suunnittelijana	Tytti Panssar 1.1.2011 alkaen, 1.6.2011 lähtien kehittämispäällikkönä
tiedottajana	Sari Virtanen

Yhdistyksen toimiston sihteerin tehtäviä on osa-aikaisesti 1.1.2012 alkaen hoitanut VSY:n kanssa tehdyn sopimuksen perusteella VSY:n sihteeri Pia Adibe. Projektitehtäviä ovat omien työnantajien lukuun kertomuskaudella hoitaneet PeD Renata Svedlin (1.8.-31.12.2010), FM Maria Suoraniemi (1.3.2012-) ja DI Pekka Torvinen (1.5.-31.7.2012).

Yhdistyksen toimisto on sijainnut Svenska folkskolans vännen rf:n omistamassa kiinteistössä os. Annankatu 12. Toimiston siivouksesta on vastannut HSV-siivous, ATK-tukihenkilöinä ovat olleet Antti Koivisto (Carnac Oy) ja Jari Raitavuo.

Toimintakauden aikana yhdistyksen toimistossa otettiin käyttöön liukuva työaika ja reaaliaikainen työajanseuranta. Lisäksi valmisteltiin työsuojelun toimintaohjelma, tehtiin työpaikkaselvitys työterveyshuollon kanssa sekä tehtiin muita työhyvinvointiin ja -suojeluun liittyviä toimenpiteitä.

Kansanopistokassi

Kaikille opistoille toimitettiin kesällä 2012 kangaskuituisia kansanopistokasseja, jota yhdistys on teettänyt kansanopistomarkkinointia varten. Kassin koko on 38 x 42 cm.

Kassiin on painettu teksti:
kansanopistot.fi - uusia ulottuvuuksia
ja ruotsiksi: folkhogskolor.fi - nya dimensioner

Liite 1**HALLITUKSEN, TOIMIKUNTIEN JA TYÖRYHMIEN KOKOONPANO 2010 - 2012****HALLITUS** (toimintakaudella 13 kokousta)**Puheenjohtaja:**

Hannu Salvi	rehtori, Keski-Suomen opisto
-------------	------------------------------

Jäsenet:

Helena Ahonen	rehtori, Koulutuskeskus Agricola
Pirkko Hammarén	apulaisrehtori, Jyväskylän kr. opisto
Markku Hiltunen	rehtori, Siikaranta-opisto (-2011)
Timo Heinola	rehtori, Kuurojen kansanopisto
Juha Matti Holopainen	rehtori, Laajasalon opisto (2011-)
Juha Kaivola	pedagoginen rehtori, Turun kr. opisto
Teemu Kakkuri	toimitusjohtaja, Sley-Media Oy (-2010)
Pekka Knuutti	rehtori, Karstulan Evankelinen Opisto
Eero Lonkila	rehtori, Haapaveden Opisto
Raija Näppä	apulaisrehtori, Pohjola-opisto (2010)
Aki Ojakangas	rehtori, Metallityöväen Murikka-opisto (-2011)
Henrik von Pfaler	platschef, Cityfolkhögskolan (-2010)
Eija Ritari	apulaisrehtori, Etelä-Pohjanmaan Opisto
Kerstin Romberg	rektor, Västra Nylands Folkhögskola
Kristian Sjöbacka	rektor, Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland, Vasa
Minna Vähämäki	lehtori, Otavan Opisto
Jari Valtari	rehtori, Työväen Akatemia (2012-)

Esittelijä:

Jyrki Ijäs	pääsihteeri
------------	-------------

Sihteeri:

Teemu Kakkuri	kehittämispäällikkö (2010-2011)
Tytti Pantsar	kehittämispäällikkö (2011-2012)
henkilöstön valitsemana edustajana Sari Virtanen, tiedottaja	

TYÖVALIOKUNTA (toimintakaudella 6 kokousta)**Puheenjohtaja:**

Hannu Salvi	rehtori, Keski-Suomen opisto
-------------	------------------------------

Jäsenet:

Helena Ahonen	rehtori, Koulutuskeskus Agricola
Timo Heinola	rehtori, Kuurojen kansanopisto
Juha Matti Holopainen	rehtori, Laajasalon opisto
Kristian Sjöbacka	rektor, Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland, Vasa

Esittelijä:

Jyrki Ijäs	pääsihteeri
------------	-------------

Sihteeri:

Teemu Kakkuri	kehittämispäällikkö
Tytti Pantsar	kehittämispäällikkö

VAALIVALIOKUNTA**Puheenjohtaja:**

Anni Rajala	rehtori, Kauhajoen evankelinen opisto
-------------	---------------------------------------

Jäsenet:

Sisko Halonen	rehtori, Lehtimäen opisto (sihteeri)
Vesa Holappa	koulutuspäällikkö, Metalliliitto
Jorma Kallio	talouspäällikkö, Lapuan kr. opisto
Pauli Karihtala	rehtori, Pohjantähti-opisto
Kerstin Romberg	rektor, Västra Nylands folkhögskola

VALTIONOSUUSTYÖRYHMÄ

Puheenjohtaja:	
Hannu Salvi	rehtori, Keski-Suomen opisto
Jäsenet:	
Timo Heinola	rehtori, Kuurojen kansanopisto
Jorma Kallio	talouspäällikkö, Lapuan kristillinen opisto
Ville Marjomäki	rehtori, Lahden kansanopisto
Sihteeri:	
Jyrki Ijäs	pääsihteeri

SELVITYSHANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja:	
Helena Ahonen	rehtori, Koulutuskeskus Agricola
Jäsenet:	
Jari Fagerlund	rehtori, Kanneljärven Opisto
Juha Matti Holopainen	rehtori, Laajasalon opisto
Marja Kallioniemi	rehtori, Kankaanpään opisto
Pentti Lemettinen	rehtori, Lapuan kr. opisto
Sihteeri:	
Tytti Pantsar	kehittämispäällikkö

PELISÄÄNTÖTYÖRYHMÄ

Puheenjohtaja:	
Timo Heinola	rehtori, Kuurojen kansanopisto
Jäsenet:	
Jorma Kallio	talouspäällikkö, Lapuan kristillinen opisto
Juha Kaivola	pedagoginen rehtori, Turun kr. opisto
Sihteeri:	
Jyrki Ijäs	pääsihteeri

RUOTSINKIELISEN TOIMINNAN OHJAUSRYHMÄ (BASGRUPPEN)

Puheenjohtaja:	
Kerstin Romberg	rektor, Västra Nylands folkhögskola
Jäsenet:	
Maria Säll-Öfverström	rektor, Ålands folkhögskola
Sabine Forsblom	rektor, Borgå folkakademi (syksyyn 2011 saakka)
Henrika Nordin	rektor, Borgå folkakademi (alkaen syksystä 2011)
Matts Granö	utbildningschef, Axxell Utbildning AB
	(2011 tf. rektor på Svenska studiecentralen)
Martin Näse	utvecklingschef, Kronoby folkhögskola
Anita Sjöholm	regionchef, Axxell Utbildning AB
Jyrki Ijäs	pääsihteeri, asiantuntijajäsen
Sihteeri:	
Larry Kärkkäinen	verkkotiedottaja

Lisäksi PeD Renata Svedlin, Bildningsforumin toiminnanjohtaja Ulrica Taylor ja Svenska studiecentralenin rehtori Björn Wallén ovat ottaneet osaa kokouksiin asiantuntijoina.

KANSANOPISTOJEN LAATU- JA VAIKUTTAVUUSTYÖRYHMÄ

Mirja Antila	laatupäällikkö, Kankaanpään opisto
Janne Niemimäki	laatupäällikkö, Haapaveden Opisto
Sirkka Hokkanen	vararehtori, Karstulan Ev. Opisto
Juha Kaivola	pedagoginen rehtori, Turun kr. opisto
Heli Hokkanen	opettaja, Metallityöväen Murikka-opisto
Sirkka Salvi	osaamispäällikkö Jyväskylän kr. opisto
Arja Alatalo	opettaja, Alkio-opisto
Tom Björklund	enhetschef, Axxell City
Tytti Pantsar	kehittämispäällikkö

Liite 2**KANSANOPISTO – FOLKHÖGSKOLAN -LEHTI**

Kansanopisto – Folkhögskolan -lehden ilmestymisaikataulut ja teemat toimintakertomuskauden aikana:

Numero	Ilmestyi	Teema
4/2010	lokakuu 2010	Laatu ja arviointi
5/2010	joulukuu 2010	Kansanopisto ja kansalaistaidot
1/2011	helmikuu 2011	Vapaaehtoistoiminta
2/2011	maaliskuu 2011	Nuoret ja demokratia / opiskelijanumero
3/2011	kesäkuu 2011	Kansanopisto ja terveys
4/2011	lokakuu 2011	Kansanopiston henkilöstö
5/2011	joulukuu 2011	Sopivasti suomalainen

Toimitussihteeri: Sari Virtanen

Taitto: Marja-Liisa Laitala

Paino: Oriveden Kirjapaino

Painosmäärä: 1 500 kpl, numeron 2/2011 painos 2 900 kpl

Toimitusneuvoston kokoonpano:**Päätoimittaja:**

Jari Valtari, rehtori, Raseborg-opisto (lehdet 4/2010 – 1/2011)

Teemu Kakkuri, kehittämisspäälikkö, Suomen Kansanopistoyhdistys (lehti 2/2011)

Hannu Salvi, puheenjohtaja, Suomen Kansanopistoyhdistys (lehdet 3-5/2011)

Jäsenet:

Kirsi Blomberg, kurssisihteeri, Savonlinnan kr. opisto (lehdet 4/2010 – 1/2011)

Leena Mattila, opettaja, Lahden kansanopisto

Karin Nyström, lärare, Svenska Österbottens folkakademi / Axxell Överby

Hannu Patamaa, rehtori, Oriveden Opisto

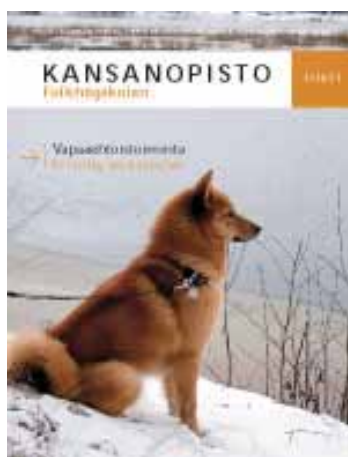
Timo Sinivuori, koulutusjohtaja, Seurakuntaopisto

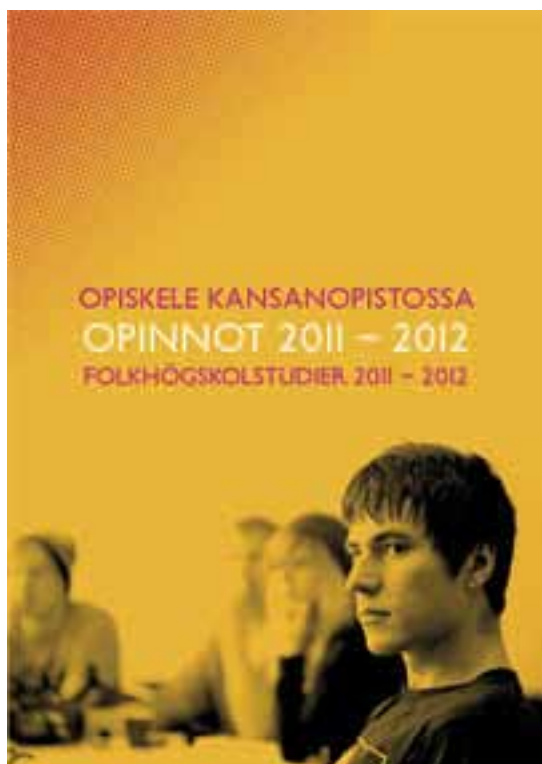
Aarni Tuominen, vararehtori, Työväen Akatemia

Minna Vähämäki, opettaja, Otavan Opisto (lehdet 1-5/2011)

Sihteeri:

Sari Virtanen, tiedottaja

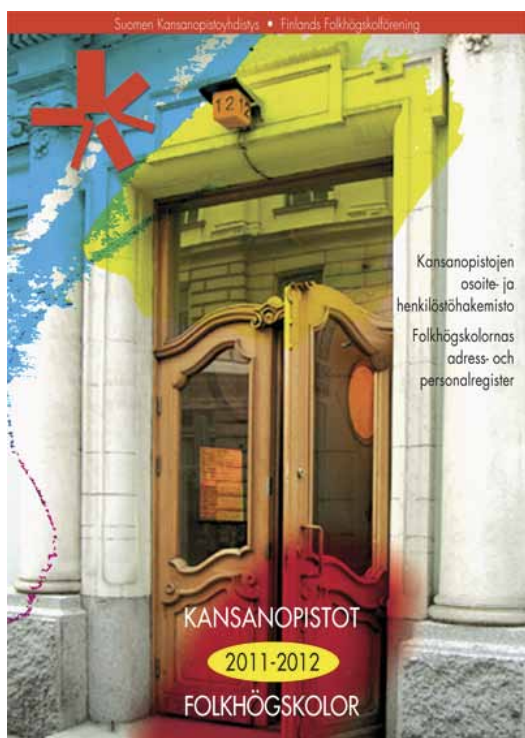
Opiskele kansanopistossa -opintoesite ilmestyy vuosittain tammikuussa. Esitettä voi tilata maksutta yhdistyksestä ja selata pdf-versiona netissä.

Toimitus: Sari Virtanen ja Larry Kärkkäinen

Taitto: Marja-Liisa Laitala

Paino: Oriveden Kirjapaino

Painosmäärä: 22 000

Kansanopistojen osoite- ja henkilöstöhakemisto, tietoja yhteistyötahoista.

Ilmestyy vuosittain vuoden loppupuolella.

Toimitus ja taitto: Sari Virtanen

Paino: Oriveden Kirjapaino

Painosmäärä: 1 000

Liite 3

Kerstin Romberg: SVENSKA SEKTIONEN INOM FFF 2010-2012

År 2008 upphörde den enskilda finlandssvenska folkhögskolföreningen med sin verksamhet och intressebevakningen har sedan dess skötts som en svensk sektion inom tvåspråkiga Suomen Kansanopistoyhdistys ry – Finlands Folkhögskolförening r.f. SKY – FFF har reserverat en del av sitt statsanslag för att betjäna det svenska folkhögskolfältet. En basgrupp, med regionalt valda representanter från de svenska folkhögskolorna, har bildat en arbetsgrupp, ett diskussionsforum, med några möten per år. Därtill har svenska rektorsträffar anordnats och ytterligare har möten ägt rum i anslutning till finskspråkiga riksomfattande informationer och tematiska samlingar. I stort kan man säga att uppslutningarna varit bra under de svenska träffarna, som ofta fungerat som ett slags ad hoc -möten snarare än enbart basgruppsmöten.

Rektor för Västra Nylands folkhögskola, Kerstin Romberg, medlem i styrelsen för SKY – FFF, har fungerat som sammankallare och ordförande för den svenska sektionen.

Under den period, som här är aktuell, 2010-2012, har två spörsmål varit särskilt angelägna; 1) KEHO -processen och upprätthållartillståndens förnyanden samt 2) intressebevakningsfrågan på svenskt håll. Och i kölvattnen – de ekonomiska frågorna om möjligheterna att driva fritt bildningsarbetet med långa studielinjer inom folkhögskolverksamheten.

KEHO -processen

Ansökningarna om ändringar av upprätthållartillstånden uppfattades av skolornas tjänstemän och bakgrundsorgan som mycket arbetsdryga, omfattande flera enkätsvar, rapporter och granskningar innan de slutliga ansökningarna kunde lämnas in. Skolornas ekonomier, strategier, regionala roller och enskilda uppgifter har formulerats och omprövats. I augusti 2011 skulle de slutliga ansökningarna vara gjorda och vid årsskiftet 2012 kom så statsmaktens svar på fältets synpunkter, målsättningar och önsksningar.

Strax innan, i oktober 2011, kom det mycket svåra beskedet från Undervisnings- och kulturministeriet om en nedskärning av statsandelen för 2012, d.v.s. en nedskärning mitt i ett verksamhetsår. Det innebar i stort sett en minskning av statens stöd för driftskostnaderna med 11-15 % per folkhögskola. Det var ett mycket besvärligt besked att ta emot mitt under läsåret, det har drabbat höstterminen 2012 särskilt hårt eftersom vårterminen måste köras enligt redan tidigare utformade verksamhetsplaner. Folkhögskolorna är, enligt uppgift, den enda utbildningsform i vårt land, som erbjuder heldagsstudier, och som drabbats av det faktum att statsandelsminskningen trädde i kraft utan någon som helst övergångsperiod för anpassning. Fältet har reagerat med å ena sidan protester, och å andra sidan en del uppgivenhet.

KEHO -processen har resulterat i en del sammanslagningar även i det svenska folkhögskolfältets upprätthållarstrukturer. Den kyrkliga Lärkkulla-stiftelsen har tagit

över verksamheten i Houtskärs kristliga folkhögskola. De evangeliska folkhögskolorna i Vasa respektive Hangö har förenats till en folkhögskola. Folkhögskolan Axxell har bildats av fyra tidigare folkhögskolor.

Därtill pågår i skrivande stund en utredning angående djupare samarbeten mellan de svenska folkhögskolorna i södra Finland - närmast de grundtvigianska enheterna Folkhögskolan Axxell, Västra Nylands folkhögskola samt Borgå folkakademi – vilket på sikt kan betyda nya sammanslagningar. Initiativet till denna kartläggning kommer från Svenska folkskolans vänner r.f. (som är huvudägare för Axxell Utbildning Ab) och utredare är Timo Heinola, rektor för de dövas folkhögskola (Kuurojen opisto). Heinolas rapport skall delges upprätthållarna till de enskilda skolorna vid utgången av oktober 2012. Resultatet kommer att diskuteras under det innevarande läsåret. De berörda folkhögskolorna har olika bakgrundsorganisationer; kommuner och aktiebolag.

Man kan säga att KEHO -processen fortgår aktivt på finlandssvenskt folkhögskolhåll. Det är ett faktum att de minskande ekonomierna tvingar fram nya tankebanor.

Intressebevakningsfrågan

Frågorna om fria bildningens intressebevakning i framtiden har varit aktuella såväl på ett riksomfattande plan som inom folkhögskolsektorn och även på det finlandssvenska folkhögskolfältet. Statens strävanden att påverka utvecklingen så att det bildas större organisationer har bl.a. lett till att VSY – SBO respektive Kansanvalistusseura aktivt fört diskussioner om närmanden sinsemellan.

På svenskt håll har Bildningsforum r.f. och FAMI arbetat för en samgång under det nya arbetsnamnet Bildningsalliansen. Stadgar har utarbetats och behandlats på FAMI:s förbundsmöte i mars 2012. Denna nya organisations ambition och mål är att stärka den finlandssvenska bevakningen av fria bildningens intresse på bredare front än tidigare, med mera tyngd i de gemensamma intressena, inte minst i förhållande till staten och den utbildningspolitiska utvecklingen. Medborgar- och arbetarinsti-tuten, Svenska studiecentralen och sommaruniversiteten i Svenskfinland har aktivt sökt sin plats och sin roll i den nya kommande organisationen. När frågan varit uppe till behandling inom folkhögskolsektorn har tongångarna varit litet försiktigare. Folkhögskolfältet upplever att folkhögskolorna är så få i Svenskfinland idag (endast 12 huvudmän just nu) att deras särart trots allt bevakas bra inom ramen för den riksomfattande Folkhögskolför-eningens verksamhet och att man i vilket fall som helst önskar behålla den direkta kopplingen till den finska folkhögskolsektorn. Ett intentionsavtal angående gemensam verksamhet i framtiden har dock undertecknats med Bildningsalliansens övriga aktörer och det är i skrivande stund möjligt för de enskilda folkhögskolorna att i framtiden frivilligt välja tillhörighet i två organisationer.

De finlandssvenska folkhögskolorna behöver samarbetspartners i intressebevakningsfrågan. I synnerhet om upprätthållarnas antal ytterligare krymper blir behovet ännu mera påtagligt. De finlandssvenska folkhögskolorna måste under år 2013 ta tydligare ställning angående förankringen i intressebevakningen. Mycket hänger på hur den ekonomiska utvecklingen ser ut och hur den finska riksomfattande intressebevakningsstrukturen utvecklas.

Till den här diskussionen hör också tanken på ett eventuellt gemensamt servicebolag som skulle betjäna folkhögskolorna i landet. En del av den service som Folkhögskolföreningens tjänstemän nu tillhandahåller skulle kunna ges av ett sådant bolag. Diskussionen har inte tagit fart på finlandssvenskt håll. Även på finskt håll ligger diskussionen i skrivande stund nere eftersom den hänger ihop med mycket tyngre och vidare frågor om takorganisationernas strukturer och samarbeten.

Samtidigt kan man konstatera att informationssamarbetet över nätet har ökat markant, särskilt med bistånd från Folkhögskolföreningens "extranet" och med distribution av material från Bildningsforum ut till fältet.

Spelregeldiskussion och -informationerna

Under våren 2012 har också en annan gemensam fråga diskuterats flitigt på folkhögskolfältet. Den gäller de s.k. spelreglerna och upptas närmast av likvärdiga sätt att räkna prestationer för s.k. samarbetskurser. Fältet upptas av många utbildningssamarbeten med organisationer som bör behandlas på samma grund när det gäller att räkna folkhögskolans prestation. Utbildningsstyrelsen har utfört granskningar som resulterat i uppgifter som klarlägger frågeställningarna. Kurserna bör uppfylla följande krav för att vara statsandelsberättigade; folkhögskolkursen skall vara öppen för allmänheten och marknadsföras som sådan, den skall vara planerad av skolan och lärarna skall var anställda av folkhögskolan, den skall försiggå i utrymmen som är i användning av skolan och dess verksamhet skall kunna förankras i folkhögskolans uppgift så som den beskrivs i det enskilda upprätthållartillståndet.

Fortbildningar

I samråd mellan svenska sektionen inom SKY - FFF, Bildningsforum och Åbo Akademi har flera fortbildningstillfällen anordnats. Aktuell i skrivande stund är *"Ledarskap för ett dynamiskt lärcenter"*, utbildning som leds av lektor och forskare PeD Renata Svedlin vid ÅA. Fortbildningen drivs med hjälp av ekonomiskt stöd från Utbildningsstyrelsen och den sträcker sig över en period på ett år, slutförs våren 2013. För övrigt deltar de svenska folkhögskolornas anställda i egna informationsdagar, i Bildningsforums skolningstillfällen och i de riksomfattande folkhögskolinformationerna.

Publikationer och kartläggningar

Augusti 2010: Förfrågan till fältet om behov av gemensamt servicebolag (SKY – FFF)

Januari 2011: De svenska folkhögskolornas pilotprojekt Hösten 2010 (Renata Svedlin, Åbo Akademi, Pedagogiska fakulteten) Se bild till höger.

Därtill har det skrivits ett flertal regionala och lokala rapporter i Svenskfinland som resultat av kartläggningar och strategier angående möjliga samarbeten mellan fria bildningsinstitutioner.

Svenska sektionens möten och aktiviteter

- Representation i FFF's styrelse; rektorerna Kristian Sjöbacka (tillträdde sin mandatperiod 2011 efter Henrik von Pfaler) och Kerstin Romberg
- Basgruppen: Sammanställare Kerstin Romberg, medlemmar; Henrika Nordin (Borgå Folkakademi), Anita Sjöholm (efterträdare till Matts Granö, Folkhögskolan Axxell), Martin Näse (Kronoby folkhögskola, numera Samkommunen Kvarnen) och Ålands representant Maria Säll-Öfverström. I mötena har från Folkhögskolföreningens sida deltagit generalsekreterare Jyrki Ijäs och webbinformatör Larry Kärkkäinen (sekreterare). Basgruppen har haft möten 9.9.2010, 18.11.2010, 9.2.2011, 12.10.2011 i Helsingfors
- Rektorsmöten har ordnats dels a) den 18.3.2011 i anslutning till folkhögskolföreningens ekonomidagar i Arbetarakademin i Grankulla och dels b) 3.2.2012 för en diskussion angående intressebevakningsfrågan (i Folkhögskolföreningens utrymmen i Helsingfors)
- Regionträff för de finlandssvenska folkhögskolorna arrangerad av Folkhögskolföreningen den 7.6.2012. Detta var ett möte för uppföljandet av upprätthållartillstånden samt diskussionen om de s.k. spelreglerna utgående från Utbildningsstyrelsens anvisningar

Övrig representation

Nordiska och internationella sammanhang:

- Jyrki Ijäs och Kerstin Romberg är medlemmar i styrelsen för Nordiska Folkhögskolorrådet (NFR)
- Kerstin Romberg är medlem av styrelsen i Nordiska folkhögskolan i Kungälv i Sverige
- Jyrki Ijäs, Kerstin Romberg och Anita Sjöholm medverkade i seminariet "Folkhögskolornas existens i Sverige och Finland" i Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda 22-23.9.2011
- I samband med Haparanda -seminarium skrev NFR ett utlåtande till Finlands regering angående den svåra ekonomiska situationen för folkhögskolorna och vädjade till insikt om folkhögskolornas betydelse och vikten av att fortsättningsvis ge dem reella möjligheter att verka för människors välmående och särskilt för att stöda ungdomarnas behov av kunskande, växande och bildning.
- Anita Sjöholm och Jyrki Ijäs deltog i ICAE's (International Council for Adult Education) världskonferens i Malmö i samarbete med EAEA (European Association for the Education of Adults) och Folkbildningsrådet i Sverige, 14-17.6.2011. Tema: Can you train a global Citizen?

SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS –
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING ry
THE FINNISH FOLK HIGH SCHOOL ASSOCIATION

Försvarsministeriet
Södra Magasinsgatan 8
PB 31, 00131 Helsingfors

Ärade minister Stefan Wallin

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening och landets samtliga folkhögskolor vänder sig nu till Er i en gemensam sak och ber Er stöda en förstärkning av folkhögskolornas verksamhetsförutsättningar.

Vi förstår i princip det spar- och effektiviseringstryck som drabbar även utbildnings- och bildningssektorn och som förorsakas av statens finansieringsläge. De nedskärningar som berör det fria bildningsarbetet och som fastslogs i augusti i fjol drabbar dock folkhögskolfältet fullt ut med omedelbar verkan redan år 2012. Folkhögskolorna är de enda läroanstalterna i landet som anordnar heltidsstudier och som inte erhållit någon tid alls för att förbereda sig för de minskande statsandelarna. Läsåret 2011-2012 hann man redan inleda utgående från andra budgetsiffror och de pågående utbildningarna kan självklart inte avbrytas. Nedskärningskraven i varje enskild skola slår därför dubbelt mot nästa hösttermin.

Folkhögskolorna anordnar i år utbildningar inom det fria bildningsarbetet med upp till 330.000 studerandeveckor medan staten stöder endast anordnandet av 265.000 av dessa studerandeveckor. Samtidigt förväntas folkhögskolorna, också inom ramen för regeringsprogrammet, att satsa allt mera på specifika utbildningar för i synnerhet invandrarna samt ungdomar som befinner sig i fara att marginaliseras. Även Riksdagens finansieringsutskott har nu förenat sig med vår oro angående det faktum, att de sparåtgärder som drabbar fria bildningsfältet samtidigt förorsakar en höjning av studieavgifterna vid folkhögskolorna, vilket i sin tur betyder att just de målgrupper som anses viktiga får allt mindre möjligheter att delta i studierna.

Vi vädjar nu till Er, att ni å Er sida, verkar för, att den verksamhets- och finansieringsplan för 2013-2016 som Undervisnings- och kulturministeriet lägger fram, skall kunna för folkhögskolornas del hållas inom den budgetram som föreslås och därmed återställas till 2011 års nivå. Med hjälp av de budgetmedel som Undervisnings- och kulturministeriet ger i sitt ramförslag kan folkhögskolorna mera effektivt medverka till att utbildnings- och samhällsgarantin förverkligas och att unga personer inte marginaliseras. För att folkhögskolorna skall kunna genomföra sitt samhälleligt viktiga utbildningsuppdrag förutsätts också att lagen gällande finansieringen av det fria bildningsarbetet förnyas och att regeringsprogrammet omfattar en korrigering av studiestödet för dem som studerar på andra stadiet.

Högaktningsfullt, Helsingfors den 23 februari 2012
Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening

Hannu Salvi
ordförande

Jyrki Ijäs
generalsekreterare

Liite 4**Toimintakaudella esitetyt lausunnot ja kannanotot**

26.08.2010 Opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta	30.08.2011 Lausuma vapaan sivistystyön tilasto- ja tietopohjan kehittämisyryhmälle
24.09.2010 Eduskunnan sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2011	14.09.2011 Opetus- ja kulttuuriministeriölle vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen (805/1998) muuttamisesta
20.10.2010 Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2012	15.09.2011 Esitys Nuorten yhteiskuntatalku -työryhmälle kansanopistojen edellytyksistä vastata koulutustakuun tavoitteisiin
27.10.2010 Sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi kotoutumisen edistämisestä ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta	20.09.2010 Muistio ministeri Gustafssonin tapaamista varten
02.11.2010 Kaikille eduskuntaryhmille kansanopistotoiminnan edellytysten vahvistamisesta	21.10.2011 Opetus- ja kulttuuriministeriölle koulutuksen ja tutkimuksen vuosien 2011 - 2016 kehittämissuunnitelmaluonnoksesta (KESU)
12.01.2011 Muistio Kokoomuksen eduskuntaryhmän kanssa käytyyn neuvotteluun	02.11.2011 Lausunto vapaan sivistystyön yhteisjärjestölle (VSY) sen tehtäviä koskevasta selvityksestä
19.01.2011 Muistio Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän kanssa käytyyn neuvotteluun	10.11.2011 Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2012
20.01.2011 Muistio neuvotteluun Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän kanssa	30.11.2011 Muistio Opettajien ammattijärjestölle (OAJ) kansanopistojen toimintaedellytyksistä
08.02.2011 Ministeri Virkkuselle kansanopistotoiminnan edellytysten vahvistamisesta	21.02.2012 Valtioneuvoston sivistyspoliittisen ministeriryhmän jäsenille opetus- ja kulttuuriministeriön talous- ja toimintasuunnitelmasta
02.03.2011 Opetushallitukselle opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa	05.03.2012 Esitys opetus- ja kulttuuriministeriölle vapaan sivistystyön rahoituslain uudistamisesta
14.03.2011 Muistio neuvotteluun Ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmän kanssa	06.03.2012 Nuorten yhteiskuntatalku -työryhmälle 1. raporttiluonnoksesta (sama tiedoksi eri tahoille)
16.03.2011 Esitykset eri puolueiden vaaliohjelmiin otettaviksi sivistystavoitteiksi	29.03.2012 VSY:lle vapaan sivistystyön järjestöyhteistyön kehittämisestä
18.04.2011 Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamalle opintotuen rakenteellista kehittämistä valmistelevalle johtoryhmälle	25.04.2012 Eduskunnan hallintovaliokunnalle selvityksestä kotoutumislain toimeenpanosta
13.05.2011 Esitykset eri puolueiden hallitusohjelmaneuvoittelijoille	23.08.2012 Opetus- ja kulttuuriministeriölle ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteiden uudistamisesta
31.05.2011 Lausuma kansanopistojen rakenteellisen kehittämisen tukihankkeen ohjausryhmälle	

Liite 5**KANSANOPISTOYHDISTYKSEN JÄRJESTÄMÄT TILAISUUDET KERTOMUSKAUDELLA****syksy 2010**

KANSANOPISTOPÄIVÄT 9. - 11.8.2010 Kankaanpään opisto	150 osallistujaa
MENTORINTI-VALMENNUKSEN PÄÄTÖSSEMINAARI 4.10.2010 Helsinki	12 osallistujaa
KANSANOPISTOKOKOUS 21. - 22.9.2010 Lapuan kristillinen opisto	97 osallistujaa
KANSANOPISTOJEN TALOUSPÄIVÄ 17.11.2012 Helsinki	79 osallistujaa

kevät 2011

KANSANOPISTOJEN VERKOSTOHANKKEIDEN SEURANTASEMINAARI 7.2.2011 Helsinki	80 osallistujaa
KANSANOPISTOJEN REHTORIPÄIVÄ 17.3.2011	100 osallistujaa
KANSANOPISTOJEN MARKKINOINTI JA SOSIAALINEN MEDIA 4.-5.5.2011 Lahden kansanopisto	19 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 16.5.2011 Turun kristillinen opisto	25 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 18.5.2011 Pohjola-opisto, Oulu	26 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 19.5.2011 Otavan Opisto, Mikkeli	28 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 20.5.2011 Helsingin Evankelinen Opisto	24 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 23.5.2011 Jyväskylän kristillinen opisto	25 osallistujaa
RUOTSINKIELINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 23.5.2011 Suomen Kansanopistoyhdistys	14 osallistujaa
KANSANOPISTOPÄIVÄT 13. - 15.6.2011 Karstulan Evankelinen Opisto	152 osallistujaa

syksy 2011

RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN HANKKEIDEN NEUVOTTELUPÄIVÄ 29.9.2011 Suomen Kansanopistoyhdistys	22 osallistujaa
KANSANOPISTOKOKOUS 25. - 26.10.2011 Seurakuntaopisto, Järvenpää	99 osallistujaa
TALOUSPÄIVÄT 22. - 23.11.2011 Työväen Akatemia, Kauniainen	120 osallistujaa

kevät 2012

UUDEN KANSANOPISTOJOHDON PEREHTYMISPÄIVÄ 12.1.2012 Helsinki	27 osallistujaa
LEDARSKAP FÖR ETT DYNAMISKT LÄRCENTER –FORTBILDNING, DEL I 9 - 10.2.2012 Helsingfors	17 osallistujaa
KANSANOPISTOJEN REHTORIPÄIVÄ 15.3.2012 Helsinki	81 osallistujaa
LEDARSKAP FÖR ETT DYNAMISKT LÄRCENTER –FORTBILDNING, DEL 2 7.5.2012 Helsingfors	14 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 16.5.2012 Turun kristillinen opisto	15 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 18.5.2012 Pohjola-opisto, Oulu	20 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 19.5.2012 Otavan Opisto, Mikkeli	12 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 20.5.2012 Laajasalon opisto, Helsinki	21 osallistujaa
ALUEELLINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 23.5.2012 Jyväskylän kristillinen opisto	29 osallistujaa
RUOTSINKIELINEN KEHO -STRATEGIAPÄIVÄ 24.5.2012 Suomen Kansanopistoyhdistys	11 osallistujaa
MIKÄ MUUTTUU KANSANOPISTOJEN MAAHANMUUTTAJAKOULUTUKSESSA? 24.5.2012 Seurakuntaopisto, Järvenpää	68 osallistujaa

syksy 2012

KANSANOPISTOPÄIVÄT 8. - 10.8.2012 Murikka-opisto	158 osallistujaa
---	------------------

Opistojohdon kolme mentorointiryhmää ovat kokoontuneet toimintakaudella yhteensä kuusi kertaa.

Alueelliset kansanopistomessut kokosivat toukokuun lopulla 2012 yhdeksän länsisuomalaista kansanopistoa esittelemään tarjontaansa Turun Yhteispalvelu Monitorin tiloihin kauppakeskus Skanssiin.

SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS – FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING ry:n TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1.-31.12.2011

JÄSENET

Suomen Kansanopistoyhdistykseen kuuluivat vuoden 2011 päättyessä kaikki Suomen kansanopistojen 84 ylläpitäjää. Kansanopistoyhdistyksen hallitus hyväksyi 25.5.2011 Suomen Nuoriso-opiston Kannatusyhdistys ry:n jäsenhakemuksen. Jäsenmaksun määräytymisperuste vuonna 2011 on ollut 66 senttiä / valtionosuusviikko ja se on laskettu vuosien 2008 ja 2009 vahvistettujen kaikkien koulutusten valtionosuusviikkojen keskiarvosta. Jäsentyönteiden oppilaitosten osallistuminen yhdistyksen vuonna 2011 järjestämiin tilaisuuksiin ja Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpanoon liittyneeseen konsultatiiviseen työskentelyyn on ollut kattavaa - opistojen määrässä mitattuna lähes 100 %.

HALLINTO

Kansanopistoyhdistyksen vuosikokous pidettiin 26.10.2011 Seurakuntaopistolla Järvenpäässä, kokouksessa oli läsnä 85 44 yhteisöjäsenen valtuuttamaa edustajaa.

Yhdistyksen hallituksessa oli vuonna 2011 12 varsinaista jäsentä ja puheenjohtaja. Henkilöstön edustajalla on hallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja oli rehtori Hannu Salvi ja varapuheenjohtajina rehtorit Kristian Sjöbacka ja Helena Ahonen. Hallitus kokoontui vuoden 2011 aikana kuusi (6) kertaa ja sen työvaliokunta neljä (4) kertaa. Vuoden 2011 aikana toimi neljä (4) hallituksen asettamaa työryhmää. Lisäksi vuosikokous asetti vaalivaliokunnan valmistelemaan vuoden 2012 vuosikokouksessa tehtäviä henkilövalintoja.

TOIMISTO

Yhdistyksen toimistossa on työskennellyt viisi toimihenkilöä: pääsihteeri (sairaslomalla 4.7.-4.9.), palvelusihteeri, tiedottaja, verkkotiedottaja, suunnittelija ja kehittämispäällikkö (31.7. saakka, osa-aikainen, sairauslomalla 11.3.-31.7.). Kehittämispäällikön toimi vakinaistettiin 1.6.2011 ja siihen nimettiin yhdistyksen suunnittelija Tytti Pantsar, hänen tilalleen ei valittu uutta suunnittelijaa. Palvelusihteeri Marja-Leena Evinen jäi eläkkeelle 31.12.2011, toimiston sihteerin tehtävät hoidettiin sen jälkeen ostopalveluna Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöltä.

TALOUS

Yhdistyksen kirjanpitoa on hoitanut Kansallispalvelu Oy. Toiminnasta aiheutuneet kulut on katettu varainhankinnan tuotoilla (327.742€), projekti- ja hankeavustuksilla ja niiden tuotoilla (197.291€), varsinaisen toiminnan tuotoilla (113.706€) ja yleisavustuksella (140.000€). Tilikauden tulos on 2.875,52 euroa alijäämäinen. Vuoden 2011 tilit ja toiminnan tarkastivat KHT Askko Vuorenalusta ja johtaja Tapio Tähtinen.

Tilikauden aikana selvitettiin toimintasuunnitelman mukaisesti yhdistyksen jäsenmaksuperusteiden muuttamista, mutta siihen ei katsottu vielä tässä vaiheessa olevan tarvetta. Kansanopistokentässä ja erityisesti 2. asteen tutkintokoulutusten järjestäjäjärakenteessa mahdollisesti tapahtuviin muutoksiin tulee hallituksen mielestä kuitenkin varautua lähivuosina. Kansanopistoyhdistyksen ydintehtävä – kansanopistotyön edunvalvonta – tulee voida turvata myös yhdistyksen taloudellisten toimintaedellytysten mahdollisesti muuttuessa.

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**

Y-0202143-8

TASEKIRJA 31.12.2011

Tuloslaskelma

Tase

Liitetiedot

LIITE Tase-erittelyt

Tilinpäätöksen laati
Kansallispalvelu OY
Kansakoulukuja 3
00100 Helsinki
p.0207488 488

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**

TULOSLASKELMA 31.12.2011

VARSINAINEN TOIMINTA

	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
<u>Järjestötoiminta</u>		
Tuotot		
Muut tuotot	28 436,39	29 021,31
	<u>28 436,39</u>	<u>29 021,31</u>
Kulut		
Henkilöstökulut	60 042,28	64 141,76
Muut kulut	39 820,68	32 908,56
	<u>99 862,96</u>	<u>97 050,32</u>
<u>Kehittämis- ja koulutustoiminta</u>		
Tuotot		
Toimintatulot	35 500,00	15 045,00
	<u>35 500,00</u>	<u>15 045,00</u>
Kulut		
Henkilöstökulut	60 692,93	27 606,02
Muut kulut	26 578,41	18 025,13
	<u>87 271,34</u>	<u>45 631,15</u>
<u>Hallinto</u>		
Kulut		
Henkilöstökulut	10 212,00	11 480,04
Muut kulut	31 940,16	27 549,66
	<u>42 152,16</u>	<u>39 029,70</u>
<u>Tiedotus</u>		
Tuotot		
Muut tuotot	23 739,44	24 130,89
	<u>23 739,44</u>	<u>24 130,89</u>
Kulut		
Henkilöstökulut	88 849,59	82 246,66
Muut kulut	80 282,16	69 733,26
	<u>169 131,75</u>	<u>151 979,92</u>
<u>Toimisto</u>		
Tuotot		
Toimintatuotot	25 190,10	39 924,03
	<u>25 190,10</u>	<u>39 924,03</u>
Kulut		
Henkilöstökulut	38 782,49	73 351,07
Poistot	779,39	1 039,19
Muut kulut	136 119,04	119 078,91
	<u>175 680,92</u>	<u>193 469,17</u>

Kansainvälinen toiminta

Tuotot		
Muut tuotot	840,00	0,00
	<u>840,00</u>	<u>0,00</u>
Kulut		
Muut kulut	8 762,07	6 932,01
	<u>8 762,07</u>	<u>6 932,01</u>

Projektit

Tuotot		
Muut tuotot	197 290,64	199 342,92
	<u>197 290,64</u>	<u>199 342,92</u>
Kulut		
Henkilöstökulut	73 713,22	59 087,92
Muut kulut	124 843,81	141 517,31
	<u>198 557,03</u>	<u>200 605,23</u>

KULUJÄÄMÄ -470 421,66 -427 233,35

Varainhankinta

Tuotot		
Jäsenmaksut	302 287,34	294 820,62
Muut tuotot	0,00	1 260,00
	<u>302 287,34</u>	<u>296 080,62</u>

KULUJÄÄMÄ -168 134,32 -131 152,73

Sijoitus ja rahoitustoiminta

Tuotot		
Sijoitustuotot	26 970,00	27 078,00
Muut kulut	-3 696,54	-6 768,00
Korkotuotot	3 167,85	1 513,74
Korkokulut	0,00	-11,75
Pankinkulut	-986,12	-672,96
	<u>25 455,19</u>	<u>21 139,03</u>

KULUJÄÄMÄ -142 679,13 -110 013,70

Yleisavustukset

Toiminta-avustus	140 000,00	140 000,00
	<u>140 000,00</u>	<u>140 000,00</u>

TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA -2 679,13 29 986,30

Tilinpäätössirrot

Varaston muutos	-196,39	-1 400,00
Siirto rahastoon	0,00	0,00

TILIKAUDEN TULOS -2 875,52 28 586,30

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**

TASE 31.12.2011

<u>VASTAAVAA</u>	31.12.2011	31.12.2010
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Ennakkomaksut	4 243,50	4 480,00
Kalusto	2 338,18	3 117,57
Sijoitukset		
Sijoitus osakkeet	67 160,80	67 160,80
Osakkeet ja osuudet	4 112,19	4 112,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Myyntivarasto	1 880,00	2 076,39
Saamiset		
Myyntisaamiset	20 601,39	17 779,91
Siirtosaamiset	52 854,79	57 087,34
Rahat ja pankkisaamiset	336 324,56	289 391,04
VASTAAVAA	489 515,41	445 205,24
<u>VASTATTAVAA</u>		
OMA PÄÄOMA		
Rahastot	24 751,85	24 751,85
Toimintapääoma	237 644,44	209 058,14
Tilikauden yli/alijäämä	-2 875,52	28 586,30
	<u>259 520,77</u>	<u>262 396,29</u>
<u>Tilinpäätössiirtojen kertymä</u>		
Vapaaehtoiset varaukset	32 681,00	32 681,00
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	14 608,80	18 435,33
Siirtovelat	38 709,51	33 631,53
Muut velat	143 995,33	98 061,09
VASTATTAVAA	489 515,41	445 205,24

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**
TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2011 LIITETIEDOT

Käyttöomaisuus on kirjattu hankintamenon mukaisesti. Saamiset ja velat on arvostettu nimellisarvoon. Toiminnanaloille on kohdennettu toiminnan-
alan erilliskulut.

KÄYTTÖOMAISUUDEN ARVOSTUS

Poistot on laskettu EVL:n enimmäispoiston mukaisesti 25 % hankinta-
menosta.

SIJOITUKSET

	2011	2010
Muut osakkeet ja osuudet		
Markkina-arvo yhteensä	14 364,00	14 364,00
vastaava kirjanpitoarvo	4 112,19	4 112,19
Erotus	10 251,81	10 251,81

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

SKY-rahasto	24 751,85	24 751,85
Siirto rahastoon	0,00	0,00
	24 751,85	24 751,85
Toimintapääoma 1.1.2011	237 644,44	209 058,14
tilikauden tulos	-2 875,52	28 586,30
Toimintapääoma 31.12.2011	234 768,92	237 644,44

HENKILÖSTÖKULUT

Toimihenkilöitä yhdistyksessä on 5 ja vuonna 2010 heitä oli 5.

Palkat	241 223,09	200 545,96
Eläkekulut	43 251,30	44 684,59
Muut henkilösivukulut	2 783,56	6 895,26

Hallituksen jäsenille on toimintavuoden aikana maksettu yhteensä 10.000 euroa.

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja atk-tulosteena
Pääkirja atk-tulosteena
Tasekirja sidottuna
Apukirjat
Ostoreskontra
Myyntireskontra

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**

TASE-ERITTELYT 31.12.2011

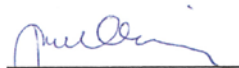
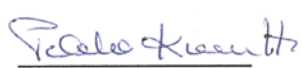
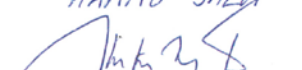
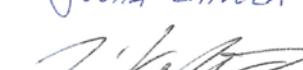
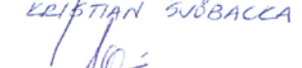
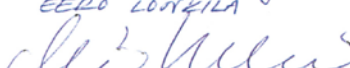
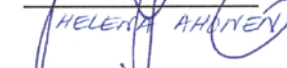
Ennakkomaksut		4 243,50	
Meltwater		4 243,50	
Kalusto			
Saldo 1.1.		3 117,57	
poisto 25 %		-779,39	
Menojäännös 31.12.		2 338,18	
Osakkeet ja osuudet			
Elisa communications oyj 900kpl		4 112,19	
Sijoitukset			
Talo-osakeyhtiö Arkadia		67 160,80	
		67 160,80	
Myyntivarasto		1 880,00	
		1 880,00	
Myyntisaamiset			
Reskontraliitteen mukaan		20 601,39	
		20 601,39	
Muut saamiset			
Verotiliote 31.12.2011		6 866,60	
TyeL		1 155,73	
tt		1 991,62	
Ay-jäsenmaksu		14,83	
		10 028,78	
Siirtosaamiset			
Kela-korvaus	2010	1 963,30	
Opetushallitus/OPH3	2010	22 000,00	
NVR		21 622,89	
Räntilä/ep 12/11		402,00	
		45 988,19	
Rahat ja pankkisaamiset			
Nordea 101230-72999		123 934,11	
Sampo 800017-251037		212 390,45	
		336 324,56	
			492 677,59

Oma pääoma			
1.1.2011		237 644,44	
tilikauden tulos		-2 875,52	
31.12.2011		<u>234 768,92</u>	
Rahastot			
Sky-100 rahasto		24 751,85	
Varaukset			
1.1.2010		32 681,00	
varausten muutos		0,00	
31.12.2010		<u>32 681,00</u>	
Ostovelat			
reskontraliite		14 608,80	
		<u>14 608,80</u>	
Siirtovelat			
lomapalkkavaraus 2011		37 277,62	
Sotu-velka		2 223,55	
Ennakonpidätysvelka 12/11		10 522,14	
		<u>50 023,31</u>	
Ennakkomaksut			
Agenssi/vuokravakuus	2007	3 700,00	
OPH4		56 306,29	
OPH5		13 904,28	
OPH6		50 725,00	
OPH7		14 480,70	
		<u>135 416,27</u>	
Muut velat			
Räntilä ep 12/11		25,44	
Räntilä st 12/11		402,00	
		<u>427,44</u>	
			492 677,59

**SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS -
FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING RY**

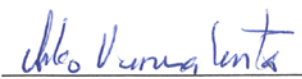
HALLITUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 23 / 5 2012

 MATTI SALVI	 JUHAN KAIVOLA	 PEKKA KNUUTTI
 KRISTIAN SUOBACKA	 JARI VALTARI	 EERO LOUKILA
 JUHAN MATTI HOLOPAINEN	 HELENA AHONEN	 MINNA VÄHÄMÄKI
 EEVA RITARI	 KERSTIN RUMBERG	

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoalan mukaisesti.
Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 10 / 9 2012

Asko Vuorenalusta KHT

Tapio Tähtinen palvelualuejohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS**Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry:n jäsenille**

Olen tilintarkastanut Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry:n (Y-tunnus 0202143-8) kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2011 – 31.12.2011. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenani on antaa suorittamani tarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatan ammattieettisiä periaatteita. Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelen ja suoritan tilintarkastuksen hankkiakseni kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä olennaista virheellisyyttä ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan taikka rikkoneet yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioiessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhdistyksessä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että antaisi lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

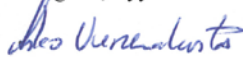
Lausunto

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Muut lausunnot

Tilinpäätös voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus voidaan myöntää hallituksen jäsenille ja muille tilivelvollisille tarkastamaltani tilikaudelta.

Helsingissä, syyskuun 10. päivänä 2012

Asko Vuorenhauta, KHT
Mäkitorpantie 17 E 40
00640 Helsinki

TOIMINNANTARKASTUSKERTOMUS**Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry:n jäsenille**

Olen tarkastanut Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry:n (Y-tunnus 0202143-8) tilinpäätöksen, kirjanpidon ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2011-31.12.2011 toiminnantarkastajana. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista kokevien säännösten mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Toiminnantarkastajan velvollisuudet

Toiminnantarkastajan tehtävä on arvioida yhdistyksen hallinnon järjestämistä, kirjanpidon ja tilinpäätöksen yleistä asianmukaisuutta, johdon saamien etuuksien ja lähipiiritoimien asianmukaisuutta sekä jäsenten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista. Toiminnantarkastuksessa tarkastetaan yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa toiminnantarkastusaineistoa.

Toiminnantarkastuslausunto

Tarkastuksen perusteella totean, että tilinpäätös perustuu kirjanpitoon ja sisältää olennaisilta osin yhdistyksen tulot, menot, varat, oman pääoman, velat ja yhdistyksen antamat vakuudet. Tarkastuksessa ei ole havaittu, että hallituksen jäsen tai toimihenkilö olisi syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan, eikä ole havaittu, että johtoon kuuluva tai toimihenkilö olisi rikkonut yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Tilinpäätös voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus voidaan myöntää hallituksen jäsenille ja muille tilivelvollisille tarkastamaltani tilikaudelta.

Helsingissä syyskuun 10. päivänä 2012

Tapio Tähtinen
toiminnantarkastaja

SUOMEN KANSANOPISTOYHDISTYS – FINLANDS FOLKHÖGSKOLFÖRENING ry

TOIMINTASUUNNITELMA KAUELLE 09/2012 – 08/2014

esitys vuosikokoukselle 27.9.2012

1. Puheenjohtajan esipuhe**2. Kansanopistot ja koulutusjärjestelmän muutokset**

2.1. Edunvalvonnan toimet: rahoituslain avaaminen, vaikutustoimet, koulutustili

2.2. Opistotyön kehittämisen painoalueet

Kansanopistojen yhteiskunnallisesti tärkeisiin tehtäviin liittyvä koulutus

Laatu ja vaikuttavuus

Palvelurakenteen kehittäminen

Opistotalouden kehittäminen

Viestintä ja markkinointi

Sivistyspedagogiikka

3. Järjestöllisen yhteistyön vahvistaminen**1. Puheenjohtajan esipuhe**

Maamme koulutuspolitiikassa on siirrytty epävarmuuden aikaan. Globaalin talouden liikkeet määräävät yhteiskunnan kehittämistä. Eri hallinnonsektorien suunnittelu on reagoimista talouden pyörteisiin. Julkisen vallan kyky hoitaa sille määrätty tehtävänsä on uhattuna niukkojen resurssien takia. Tällaisessa tilanteessa toimintojen tehostamisesta uskotaan löytyvän ratkaisu. Koulutuspolitiikassa tehokkuutta nähdään syntyvän suurissa yksiköissä.

Suomen Kansanopistoyhdistyksen uuden kaksivuotisen toimintasuunnitelmakauden alkaessa kansanopistot kohtavat tehokkuusvaateet vähentyvinä valtionosuuksina ja pienen toimijan olemassaolon kyseenalaistamisena eri tilanteissa.

Julksen talouden kiristytessä valtion osuutta hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden toimintamenoista pyritään pienentämään, jolloin koulutuksen järjestäjiltä edellytetään kasvavaa omaa osuutta. Yksityisinä, kansanliikkeiden sivistystehtävää toteuttavina, kansanopistot ovat julkisesta tuesta riippuvaisia. Syksyn 2011 kaltaiset käyttömäärärahojen leikkaukset ovat sen vuoksi kohtalokkaita, ja toimintamäärärahat on pystyttävä nostamaan leikkausta edeltävälle tasolle.

Yhdistyksen mennyttä kaksivuotistoimintakautta hallitsi vapaan sivistystyön kehittämisohjelma ja sen toimeenpano, joka tapahtui opetushallinnon, yhdistyksen ja opistojen välisenä vuoropuheluna. Tällä hetkellä vaarana on koulutuksen rahoittajan ja vapaan sivistystyön toimijoiden yhteisen keskustelun loppuminen. Jokainen opisto tekee omat arvionsa ajasta ja tarpeista sekä vastaa niistä suoraan ministeriölle. Suomen Kansanopistoyhdistyksen tavoitteena on kansanopistojen edunvalvojana jatkaa vapaan sivistystyön kehittämistyötä, mukaan lukien rahoituslain uudistaminen, ministeriön virkamiesten ja poliittisen johdon kanssa.

Suomen Kansanopistoyhdistyksen ja kansanopistojen toimintaympäristö on muuttunut vaikeammaksi. Joudumme pohtimaan, miten edistää monimuotoisen kansanopistoliikkeen yhtenäisyyttä ja tasavertaisuutta sekä puolustaa kansanopistojen erityispiirteitä, kun ympäristö suosii erillisyyttä ja kilpailua. Alueiden vastuu koulutuksen järjestämisestä on kasvanut. Millä tavalla yksityinen ja virallisen koulujärjestelmän ulkopuolella oleva usean koululain alla oleva kansanopisto sijoitetaan tähän suunnittelujärjestelmään? Kansanopistot tarvitsevat oman alueelliseen edunvalvontatyöhön rinnalle vahvan valtakunnallisen Kansanopistoyhdistyksen tuen.

Ajan tehokkuusvaatimuksien rinnalla kasvaa niiden ihmisten määrä, jotka eivät pysty ilman tukea täyttämään heille asetettuja toiveita hankkia tulevaisuuden tarpeita vastaava koulutus ja siirtyä varhain työelämään.

Jyrki Kataisen hallituksen voimakkaasti esille tuoma Nuorten koulutus- ja yhteiskuntatutkimus -ohjelma nousee kansanopistoille tutuista huolen aiheista. Kansanopistot ovat aina kantaneet vastuuta eri koulutus- ja elämänvaiheissa olevien nuorten ja aikuisten mahdollisuudesta rakentaa itselleen kokonainen elämä. Kansanopistoyhdistyksen edunvalvonnan iso tehtävä on huolehtia, että kansanopistojen osaaminen on täysimääräisesti mukana nuorten yhteiskuntatutkimuksen toteuttamisessa.

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön uusiessa sääntönsä siitä tulee vapaan sivistystyön oppilaitosten keskusjärjestöjen yhteinen toimija. Kansanopistoyhdistys on vastuullisesti kehittämässä järjestöjen uutta luottamukseen perustuvaa jaetun vastuun työtapaa.

Hannu Salvi
puheenjohtaja

2. Kansanopistot ja koulutusjärjestelmän muutokset

Suomalaisen koulujärjestelmän kehittämisen suuntaa linjataan hallitusohjelman koulutuspoliittisessa osassa mm. seuraavasti:

- Koulutustarjonta mitoitetaan kansakunnan sivistystarpeiden ja työmarkkinoiden pitkän aikavälin tarpeen perusteella. ... koulutuksen saatavuus ja sivistyksellinen yhdenvertaisuus maan kaikissa osissa turvaten.
- Aiemmin ja muualla opitun tunnistaminen ja tunnustaminen otetaan osaksi kaikkea koulutusta perusasteelta aikuiskoulutukseen.
- Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä edistetään koulutuksen keinoin. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajanuoriin. Käynnistetään maahanmuuttajien lukioon valmistava koulutus.
- Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.
- Toisen asteen koulutusjärjestelmä antaa nuoren rakentaa oman opinpolkunsa.
- Toisen asteen koulutuksen rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjille.
- Aikuiskoulutus on tasa-arvoisesti tarjolla koko aikuisväestölle. Hallitus selvittää aikuiskoulutuksen julkisen rahoituksen uudistamista tavoitteenaan tukea kansalaisten yksilöllisiin koulutustarpeisiin vastaamista siirtymällä kansalaisten henkilökohtaisiin koulutustileihin.
- Osana Sade -hanketta kehitetään sähköinen sivistyskeskus, jonka palvelusta kansalainen voi löytää kaiken Suomessa tarjotun koulutuksen.
- Hallitus edistää vapaata sivistystyötä vastaamaan muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin ja edistämään maahanmuuttajien kotoutumista. Vapaan sivistystyön yhteiskunnallisen koulutuksen osuutta lisätään.
- Korjataan toisen asteen opiskelijoiden opintotukeen liittyvät epäkohdat.

2.1. Edunvalvonnan toimet

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman (KEHO) toimeenpano päättyi vuoden 2012 lopussa. Kansanopistojen uusitut ylläpitämisluvut tulivat voimaan 1.1.2012, muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten uudet luvat 1.1.2013. Oppilaitosten järjestöjen yhteinen käsitys on, että KEHO -ohjelman toimeenpano ja vapaan sivistystyön toimintaedellytysten kehittäminen on kesken.

- Vapaan sivistystyön kehittämistoimien jatkamisesta tulee sopia opetushallinnon kanssa ennen nykyisen KEHO -ohjelman päättymistä. Tällöin tulee ottaa huomioon myös hallitusohjelman koulutuspoliittiset linjaukset.

Kansanopistojen, kansalaisopistojen ja liikunnan koulutuskeskusten näkemyksen mukaan rahoituslain uudistaminen jäi kesken riittämättömän valmistelutyön takia.

Kansanopistoyhdistys on esittänyt OKM:lle valmistelutyön jatkamista ja Urheiluopistot ry on sen jo aloittanut yhdessä ministeriön kanssa.

- Rahoituslain uudistaminen tulee aloittaa jo syksyn 2012 aikana.

Kansanopistoyhdistys on osallistunut aktiivisesti vapaan sivistystyön järjestöyhteistyön kehittämiseen. VSY:n kevätkokouksessa toukokuussa 2012 hyväksytyjen sääntöjen mukaan uudistettavan järjestön keskeinen tehtävä on yhteinen edunvalvonta. Sen jäseninä olisivat 1.1.2013 alkaen oppilaitosten keskusjärjestöt ja ruotsinkielisen vapaan sivistystyön järjestö Bildningsalliansen. Yhteisjärjestön uudeksi nimeksi on sääntömuutoksessa esitetty Sivistystyön keskusjärjestöt – Bildningsarbetets centralorganisationer ry, sen toimitilat pysyvät Annankatu 12 "sivistystalossa" mikä mahdollistaa myös toimitilojen yhteiskäytön kehittämisen.

- Kansanopistoyhdistys tukee uuden yhteistyöjärjestön toiminnan käynnistämistä ja osallistuu siihen liittyvään työnjakoon ja yhteisten hankkeiden vastuisiin.
- Kansanopistoyhdistys osallistuu aktiivisesti uudistetun järjestön hallintoon ja yhteisen edunvalvonnan kehittämiseen.

Koulutuksen mitoitus tarkoittaa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa opiskelijapaikkojen määrän säätelyä ja hallitusohjelman linjausten mukaisissa OKM:n asiakirjoissa myös aloituspaikkojen siirtämistä väestömäärän mukaisesti. Opiskelijapaikkojen mitoitusta koskevat tavoitteet on kirjattu OKM:n vuosien 2013-2016 toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Toisen asteen ammatillisen peruskoulutuksen osalta niitä koskevat viranomaispäätökset valmistellaan syksyn 2012 aikana koulutuksen järjestäjien kanssa.

Yhdistyksen hallitus päätti keväällä 2012 käynnistää alueellisen koulutustarjonnan kehittämistä ja kansanopistojen asemoitumista siihen koskevan selvitystyön. Se aloitettiin kansanopistojen ammatillisen koulutuksen aseman jäsentämisellä.

- Kansanopistojen koulutustarjonnan selvitystyötä jatketaan muiden tutkintokoulutusten osalta ja sen tuloksia käytetään yhdistyksen edunvalvontatyössä ja palveluita kehitettäessä.

Kansanopistojen valmiuksia osallistua koulutus- ja yhteiskuntatakuun toteuttamiseen on yleisesti ja myös julkisuudessa pidetty hyvinä. Tehtävään osoitetut lisäresurssit on tähän mennessä kohdennettu ensisijaisesti maahanmuuttajanuorille. Ammatilliseen peruskoulutukseen opiskelijaksi ottamisen uusissa perusteissa tullaan rinnastamaan kansanopistolinjat muihin valmistaviin ja valmentaviin koulutuksiin. Tunnistamisen ja tunnustamisen lisäksi kansanopistoväylän valitsevia tulee myös tukea taloudellisesti.

- Laajennetaan kansanopistojen tehtävää ja edellytyksiä osallistua koulutus- ja yhteiskuntatakuun toteuttamiseen varaamalla niille pysyvä ja nykyistä suurempi resurssi koulutusten toteuttamiseen ja niihin osallistumisen tukemiseen.
- Jatketaan toisen asteen opintotuen kehittämistä koskeva aloitteellisuutta hallitusohjelman linjausten mukaisesti.

Yhdistys on päättänyt laatia konkreettisen aloitteen kansanopistojen roolista yhteiskunta- ja koulutustakuun toteuttamisessa. Aloitteeseen kirjataan kansanopistojen

yhteiskuntatakuun mukaisille kohderyhmille tarjoamien koulutuspaikkojen määrä, minkälaista koulutusta tarjotaan ja miten se jäsenyyden kohderyhmän opintopolulla.

- Laaditaan konkreettisen aloitteen pohjalta esitys kansanopistojen koulutustakuun erityistehtäväksi ja otetaan se huomioon vapaan sivistystyön rahoituslakia uudistettaessa.
- Huolehditaan perusopetuksen lisäopetuksen merkityksen tunnustamisesta ja jatketaan pyrkimyksiä sen rahoituksen parantamiseksi.

Koulutuksen saatavuus ja sivistyksellinen yhdenvertaisuus maan kaikissa osissa pyritään hallitusohjelman mukaan turvaamaan. Erikseen tämä tavoite on vielä kirjattu aikuiskoulutuksen tasa-arvototeuttamiseen.

- Vapaan sivistystyön tasa-arvototeuttava ja sen palvelurakenteen paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen kehittäminen on vapaan sivistystyön yhteisen edunvalvonnan tärkein tehtävä.

Vapaan sivistystyön käyttömäärärahoihin syksyllä 2011 tehty leikkaus heikentää kansanopistojen toimintaedellytyksiä rajusti. OKM:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa on esitetty tavoitteeksi palauttaa kansanopistojen suoritukset leikkausta edeltäneelle tasolle.

- Kansanopistojen käyttömäärärahan vahvistaminen on Kansanopistoyhdistyksen oman edunvalvonnan kiireellisin tehtävä.

2.2. Opistotyön kehittämisen painoalueet

Kansanopistojen yhteiskunnallisesti tärkeisiin tehtäviin liittyvä koulutus (mm. maahanmuuttajat, nivelvaihe, opinnollinen kuntoutus)

- Toimintakauden aikana kansanopistojen asemaa yhteiskunnallisesti tärkeiden koulutustehtävien hoitajana vahvistetaan.

Maahanmuuttajille suunnattua koulutusta järjestää luvu-
vuonna 2012-2013 yhteensä 36 opistoa. Opistojen koulutustarjonta on laajaa ja monipuolista. Osana Opetus- ja kulttuuriministeriön Koulutuksen arviointisuunnitelmaa 2012-2015 tullaan arvioimaan myös maahanmuuttajien koulutuspalveluiden toteutumista. Kansanopistoyhdistys kokoaa toimintakauden aikana kansanopistojen maahanmuuttaja-koulutuksesta profiilikuvauksen, jäsentää kansanopistojen vahvuuksia ja mahdollisuuksia koulutuksen järjestäjänä. Osana selvitystyötä tarkastellaan kansanopistojen omaehtoisen kotoutumiskoulutuksen eroja suhteessa työvoimapolitiiseen kotoutumiskoulutukseen.

Toimintakauden aikana selvitetään myös uudenlaisten, joustavampien koulutusmuotojen ja -mallien toteuttamista. Kansanopistojen henkilöstön osaamista ja valmiuksia tukevaa henkilöstökoulutusta jatketaan.

Kansanopistoilla on sisäoppilaitoksina vahva pedagoginen osaaminen nuorten oppimisvalmiuksia, elämäntaitaita ja osallisuutta kehittävistä koulutuksesta sekä monipuolinen eri-ikäisille soveltuva opintopaletti. Koulutustakuu sekä opiskelijan jatko-opintomahdollisuuksien parantaminen edellyttävät kansanopistojen nivelvaiheisiin suunnattujen vapaan sivistystyön koulutusten profiloimista suhteessa muuhun koulutustarjontaan. Toimintakauden aikana käynnistetään kehittämistyö,

jonka aikana selvitetään, profiloidaan ja kehitetään kansanopistojen tarjontaa koulutustakuun piirissä oleville nuorille. Samalla vahvistetaan yhteistyötä kansalaisopistojen, työpajojen, nuorisjärjestöjen, etsivän nuorisotyön kanssa ja haetaan yhteisiä toimintamalleja ja tapoja.

Laatu ja vaikuttavuus

Valtiorahoittajan vaatimukset kansanopistojen tuottaman koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden osoittamiselle ovat kasvaneet. OKM:n tieto- ja tilastopohja työryhmän tekemien kehittämisohjeiden mukainen työ tulisi aloittaa eri oppilaitosmuotojen lähtökohdista ylläpitämislupien koulutustehtävät huomioiden. Kansanopistokentällä tulee ottaa huomioon myös ammatillisen koulutuksen laatujärjestelmät.

- Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa yhtenäisellä tavalla kansanopistokoulutuksen vaikuttavuuden arviointia.
- Määritellään kansanopistovuoden suorittamisen tavat ja niiden tunnistaminen.
- Tuetaan opistoja laatujärjestelmien ja toimintajärjestelmien kehittämistyössä.
- Parannetaan kansanopistojen kykyä hankkia ja antaa toimintaansa kuvaavia tietoja.
- Parannetaan yhdistyksen valmiuksia koostaa opistoja koskevaa tilastoaineistoa.
- Jatketaan pelisääntötyötä laadukkaana ja kestäväällä tavalla järjestetyn kansanopistokoulutuksen turvaamiseksi. Laaditaan viranomaisten opistotarkastuksissa esittämiin tulkintoihin perustuvat suositukset valtionosuuskoulutusten perusteista. Rakennetaan malli vapaan sivistystyön lain edellyttämälle opiston vapaan sivistystyön toimintasuunnitelmalle.

Palvelurakenteen kehittäminen

Sekä valtionosuusjärjestelmän että laatutyön kehittämiseksi tarvitaan oppilaitosten itsensä tekemää vapaan sivistystyön tehtävien ja tavoitteiden jäsentämistä ja määrittelyä. Ylläpitämislupien uusimiseen kansanopistoissa liittynyt valmistelu- ja strategiatyö antaa niille paremmat mahdollisuudet omien toimintatavoitteittensa määrittelyyn ja arvioimiseen.

- Käynnistetään yhteistyössä opetusviranomaisten kanssa vapaan sivistystyön kehittämissuunnitelman laatiminen sekä sen työmuotokohtaiset kehittämissuunnitelmat.
- Tuetaan opistoja niiden omien toiminta- ja kehittämissuunnitelmien laatimisessa.
- Tuetaan opistojen osallistumista alueellisiin ja kansanopistoverkostojen rakenteellisiin kehittämisen prosesseihin.
- Tuetaan opistojohtoa muuttuvassa toimintaympäristössä yhdistyksen koulutus- ja kehittämistoiminnalla (mentorointiohjelma, uuden opistojohtoon kouluttaminen).

Opistoverkostojen toimintarakenteen kehittäminen ei ole edennyt odotetulla tavalla. Ne eivät esimerkiksi vielä ole käynnistäneet suunnitelmiansa mukaisia yhteisiä hallintopalveluja. Erityisesti verkostojen ulkopuolella olevien ja sinne jääneiden opistojen toimintaedellytyksien parantamiseksi tarvittaisiin yhteisesti tuotettuja hallinto- ja kehittämispalveluja.

- Selvitetään edellytykset palveluyhtiön rakentamiselle ja laaditaan sille konkreettinen suunnitelma.

Yhdistyksen järjestämä henkilöstökoulutus on toteutettu pääosin Opetushallitukselta saaduilla avustuksilla. Tähän rahoitukseen on odotettavissa muutoksia. OKM:n määrärahat aikuiskoulutuksen kehittämiseen ovat myös

vähentyneet.

- Laaditaan yhdistyksen koulutus- ja kehittämistoiminnan kokonaissuunnitelma, jonka avulla varmistetaan, että yhdistyksen koulutus- ja kehittämistoimenpiteillä voidaan vastata kansanopistojen ja niiden henkilöstön osaamis- ja kehittymistarpeisiin.

Opistotalouden kehittäminen

Yhdistys on eri tavoin hankkinut tietoa kansanopistojen toimintataloudesta: tekemällä selvityksiä ja taloushallinnon ohjeistuksia, järjestämällä henkilöstökoulutusta ja viranomaisyhteistyöllä. Kansanopistojen taloudellinen tilanne on alkavalla toimintakaudella erittäin vaikea ja yhdistyksen tulee kantaa siitä osaltaan vastuuta.

- Laaditaan selvitys kansanopistojen taloudellisesta tilanteesta (hyödyntämällä ylläpitämisluvan yhteydessä toimittuja taloustietoja sekä vastaavia uudempia tietoja).
- Tuetaan koulutuksen avulla opistojohtoa ja taloushenkilöstöä.
- Lisätään opistojen valmiuksia tuottaa vertailtavaa tilastotietoa.
- Tarjotaan opistoille konsultatiivista tukea opistotalouden kysymyksissä ja hyödynnetään aiempaa tehokkaammin tehtyjä ohjeistuksia (esim. kansanopistojen tilikarttamalli).

Viestintä ja markkinointi

Toimintakaudella vahvistetaan yhdistyksen kykyä markkinoida kansanopistojen tarjoamaa koulutusta ja lisätään kansanopistotyön näkyvyyttä ottamalla käyttöön uudet, edellisen toimintakauden suunnittelutyön tuloksena syntyneet välineet: asiakaslehti ja yhdistyksen uudistuneet kotisivut.

Opistotyön markkinointia vahvistetaan myös organisomalla yhdistyksen ja opistojen osallistumista eri messuille ja yleisöapahtumiin sekä jäsentämällä yhdistyksen tekemää ilmoitusmarkkinointia. Yhdistys jatkaa Kansanopistojen opinnot -esitteen ja kansanopistojen henkilöstö- ja osoitehakemisto julkaisemista.

Yhdistys osallistuu myös valtakunnallisten ohjaus- ja tiedotuspalveluiden kehittämiseen erityisesti yhteistyötä OPH:n ja ns. SADE -ohjelman kanssa.

Sivistyspedagogiikka

Yhdistyksen tulee yhdessä opistojen kanssa täsmentää miksi kansanopistoja tarvitaan? Kansanopistoja yhdistävää sivistyksen ideologiaa ja yhteisiä käsitteitä tulee kirkastaa ja vahvistaa.

- Toteutetaan tutkimuksellisella otteella selvitys kansanopistokentän sivistyspedagogiikkaa koskevista näkemyksistä.
- Toteutetaan sivistyspedagogiikkaa käsittelevä seminaarisarja.

3. Vapaan sivistystyön järjestöllinen yhteistyö tiivistyy

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön (VSY) uusituissa säännöissä järjestön nimeksi tulisi 1.1.2013 alkaen Sivistystyön keskusjärjestöt – Bildningsarbetets centralorganisationer ry. Siitä tulee näin selkeämmin vapaan sivistystyön oppilaitosten keskusjärjestöjen yhteinen toimija.

- Kansanopistoyhdistys on vastuullisesti kehittämässä järjestöjen uutta, luottamukseen perustuvaa jaetun vastuun työtapaa.

Annankadun toimitiloissa – Sivistystalossa – on uuden VSY:n lisäksi kolmen sen jäsenjärjestön toimitiloja (Bildningsallianssin aluekoordinaattori Svenska Studiecéntralenin tiloissa, Kansalaisopistojen liitto ja Kansanopistoyhdistys). Pohjoismaisen aikuiskoulutusverkoston (NVL) Suomen koordinaattori ja verkoston tiedottaja työskentelevät myös Annankadulla. Pohjoismaisen kansanopistoneuvoston (NFR) sihteerin tehtävät siirtyvät Kansanopistoyhdistykselle syksyllä 2013. Sivistystalossa hallinnoidaan myös useita eurooppalaisen aikuiskoulutuskentän yhteishankkeita.

- Tiivistetään vapaan sivistystyön järjestöjen käytännön yhteistyötä niiden järjestöpalvelu- ja hanketyössä.
- Osallistutaan vapaan sivistystyön yhteisen näkyvyyden ja viestintäpalvelujen kehittämiseen.

Budjettiesitys 2013, vuosikokous 27.9.2012

	Budjetti v. 2013	Budjetti v. 2012	Toteutunut v. 2011	Budjetti v. 2011	Toteutunut v. 2010
JÄRJESTÖTOIMINTA YHTEENSÄ					
TUOTOT	10 000,00	22 000,00	28 436,39	8 000,00	29 021,31
PALKAT, PALKKIOT, MUUT HENKILÖKULUT	-85 000,00	-90 000,00	-60 042,28	-81 000,00	-64 141,76
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 000,00	-22 000,00	-39 820,68	-22 000,00	-32 908,56
JÄRJESTÖTOIMINTA YHTEENSÄ	-97 000,00	-90 000,00	-71 426,57	-95 000,00	-68 029,01
KEHITTÄMIS- JA KOULUTUSTOIMINTA					
TUOTOT	36 000,00	36 000,00	35 500,00	20 000,00	15 045,00
PALKAT, PALKKIOT, MUUT HENKILÖKULUT	-72 000,00	-74 000,00	-60 692,93	-56 000,00	-27 606,02
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 000,00	-18 000,00	-26 578,41	-20 000,00	-18 025,13
KEHITTÄMISTOIMINTA YHT.	-54 000,00	-56 000,00	-51 771,34	-56 000,00	-30 586,15
HALLINTO					
TUOTOT	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PALKAT, PALKKIOT, MUUT HENKILÖKULUT	-10 000,00	-10 000,00	-10 212,00	-8 000,00	-11 109,96
MUUT TOIMINTAKULUT	-24 000,00	-24 000,00	-31 940,16	-24 000,00	-27 919,74
HALLINTO YHTEENSÄ	-34 000,00	-34 000,00	-42 152,16	-32 000,00	-39 029,70
TIEDOTUS					
TUOTOT	14 000,00	14 000,00	23 739,44	30 000,00	24 130,89
PALKAT, PALKKIOT, MUUT HENKILÖKULUT	-86 000,00	-82 000,00	-88 849,59	-89 000,00	-82 246,66
MUUT TOIMINTAKULUT	-72 000,00	-43 000,00	-80 282,16	-54 000,00	-69 733,26
TIEDOTUS YHTEENSÄ	-144 000,00	-111 000,00	-145 392,31	-113 000,00	-127 849,03
TOIMISTO- JA YHTEISET HENKILÖKULUT					
TUOTOT	34 000,00	38 000,00	25 190,10	10 000,00	39 924,03
PALKAT, PALKKIOT	-22 000,00	-42 000,00	-38 782,49	-40 000,00	-54 764,27
MUUT HENKILÖKULUT	-27 000,00	-33 000,00	0,00	-10 000,00	-32 274,09
KULUT	-95 000,00	-102 000,00	-136 119,04	-90 000,00	-105 391,62
TOIMISTO- JA YHTEISET HENKILÖKULUT	-110 000,00	-139 000,00	-149 711,43	-130 000,00	-152 505,95
KANSAINVÄLINEN TOIMINTA					
TUOTOT	10 000,00	2 400,00	840,00	4 000,00	0,00
KULUT	-6 000,00	-6 000,00	-8 762,07	-14 000,00	-6 932,01
KANSAINVÄLINEN YHTEENSÄ	4 000,00	-3 600,00	-7 922,07	-10 000,00	-6 932,01
PROJEKTIT					
TUOTOT	190 000,00	190 000,00	197 290,64	180 000,00	199 342,92
PALKAT, PALKKIOT, MUUT HENKILÖKULUT	-75 000,00	-75 000,00	-73 713,22	-85 000,00	-57 121,11
MUUT TOIMINTAKULUT	-115 000,00	-115 000,00	-124 843,81	-110 000,00	-143 484,12
PROJEKTIT YHTEENSÄ	0,00	0,00	-1 266,39	-15 000,00	-1 262,31
POISTOT					
POISTOT	-1 000,00	-2 000,00	-779,39	-2 000,00	-1 039,19
POISTOT YHTEENSÄ	-1 000,00	-2 000,00	-779,39	-2 000,00	-1 039,19
VARAINHANKINTA YHT	-436 000,00	-435 600,00	-470 421,66	-453 000,00	-427 233,35
VARAINHANKINTA					
JÄSENMAKSUT	290 000,00	290 000,00	302 287,34	290 000,00	294 820,62
MUUT TULOT	22 000,00	22 000,00	23 273,46	29 000,00	21 570,00
VARAINHANKINTA YHTEENSÄ	312 000,00	312 000,00	325 560,80	319 000,00	316 390,62
KULUJÄÄMÄ	-124 000,00	-123 600,00	-144 860,86	-134 000,00	-110 842,73

	Budjetti v. 2013	Budjetti v. 2012	Toteutunut v. 2011	Budjetti v. 2011	Toteutunut v. 2010
KORKO- JA RAHOITUSTUOTOT					
KORKOTUOTOT	1 000,00	1 700,00	3 167,85	1 700,00	1 513,74
KORKO- JA MUUT KULUT	0,00	-1 000,00	0,00	-1 000,00	-11,75
PANKKIKULUT	-1 000,00	-700,00	-986,12	-700,00	-672,96
RAHOITUSNETTO	0,00	0,00	2 181,73	0,00	829,03
TOIMINNAN TULOS	-124 000,00	-123 600,00	-142 679,13	-134 000,00	-110 013,70
YLEISAVUSTUS					
TOIMINTA-AVUSTUS	125 000,00	125 000,00	140 000,00	135 000,00	140 000,00
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	1 000,00	1 400,00	-2 679,13	1 000,00	29 986,30
TILINPÄÄTÖSSIIRROT					
VARASTON MUUTOS	-1 000,00	-1 400,00	-196,39	-1 000,00	-1 400,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	0,00	-2 875,62	0,00	28 586,30

KANSANOPISTOKOKOUS 26. – 27.9.2012

TURUN KRISTILLINEN OPISTO

keskiviikko 26.9.2012

- 10.00 Tulokahvi
- 10.30 Kansanopistokokouksen avaus
puheenjohtaja Hannu Salvi, Suomen Kansanopistoyhdistys
säätien johtaja, rehtori Tapani Rantala, Turun kristillinen opisto
- 11.00 Aikuiskoulutuksen ajankohtaiskysymykset
johtaja Kirsi Kangaspunta, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Keskustelua
- 12.00 Lounas
- 13.00 Koulutus- ja työpolun rakentuminen - Nuorten yhteiskuntatakuu
ylijohtaja, Nuorten yhteiskuntatakuu työryhmän puheenjohtaja Tuija Oivo, Työ- ja elinkeinoministeriö
Kansanopistot toimijoiksi nuorisotakuussa
koulutusjohtaja Heljä Misukka, OAJ
Kommenttipuheenvuoro:
puheenjohtaja Hanne-Mari Manninen, Allianssi
- 14.45 Kahvi
- 15.30 Ryhmäkeskustelujen pohjustaminen
- 16.00-17.30 Ryhmäkeskustelut
Ryhmät (keskustelua johdattelevat):
- Kansanopistojen yhteiskunnallisesti tärkeisiin tehtäviin liittyvä koulutus
(Helena Ahonen, Juha Kaivola)
- Laatu ja vaikuttavuus (Timo Heinola, Pekka Knuutti)
- Palvelurakenteen kehittäminen (Hannu Salvi ja Kerstin Romberg)
- Opistotalouden kehittäminen (Eero Lonkila, Jari Valtari, Kristian Sjöbacka)
- Viestintä ja markkinointi (Juha Matti Holopainen, Minna Vähämäki)
- Sivistyspedagogiikka (Eija Ritari, Pirkko Hammarén)
- 18.00 Illallinen opistolla ja kansanmusiikkiyhtye Hulla Ho'n musisointia
- 20.00 Rehtorien neuvottelutilaisuus ajankohtaisista edunvalvontakysymyksistä
Mahdollisuus saunomiseen ja illanviettoa

torstai 27.9.2012

- 7.00 Aamupala opistolla majoittuville
- 8.55 Mahdollisuus osallistua opiston aamuhartauteen
- 9.10 Ryhmäkeskustelujen yhteenveto
Kansanopistoyhdistyksen hallituksen jäsenten puheenvuorot
- 10.00 Kahvi
- 10.30 Suomen Kansanopistoyhdistyksen vuosikokous
- 12.00 Vuosikokouslounas
Suomen Kansanopistoyhdistyksen vuosikokous jatkuu tarvittaessa